

*Se ei ole helppoa, mutta minun mielestäni
minä olen motivoitunut opiskelaan lisää*

Suomenoppijoiden motivaatio suomen kielen
opiskeluun suomen kielen jatkokursseilla

Evita Reinikainen

Sivuainetutkielma

Turun yliopisto

Kieli- ja käännöstieteiden laitos

Kielen oppimisen ja opettamisen tutkinto-ohjelma, suomen kieli

Elokuu 2020

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Kieli- ja käännöstieteiden laitos / Humanistinen tiedekunta

REINIKAINEN, EVITA: *Se ei ole helppoa, mutta mielestäni minä olen motivoitunut opiskelaan lisää.* Suomenoppijoiden motivaatio suomen kielen opiskeluun suomen kielen jatkokursseilla.

Sivuainetutkielma, 53 s., 15 liites.

Kielen oppimisen ja opettamisen tutkinto-ohjelma, suomen kieli

Elokuu 2020

Sivuainetutkielmani tavoite on selvittää suomenoppijoiden motivaatiota suomen kielen opiskeluun jatkokursseilla I–III. Tutkin, ovatko suomenoppijat motivoituneita opiskelemaan suomea ja esiintyykö motivaatiossa eroja eri kurssiasteilla. Lisäksi tarkastelen, onko opiskelijan arvosanalla ja motivaatiolla yhteyttä. Tutkielmassani selvitän myös, millaisia tavoitteita suomenoppijoilla on suomen kielen opiskelussa ja miten motivaatio näkyy tavoitteissa.

Tutkimusmateriaalini koostuu sähköisen Webropol-kyselylomakkeen vastauksista, joihin 19 suomenoppijaa suomen kielen jatkokursseilta I–III vastasi syyslukukauden 2019 lopulla. Jatkokurssin I opiskelijoista 12 opiskelijaa vastasi kyselyyn, jatkokurssilta II vastauksia saatiin kerättyä yhdeltä opiskelijalta ja jatkokurssilla III kuusi opiskelijaa osallistui kyselyyn. Tutkielmani suomenoppijat ovat vaihto-, maisteri- tai tohtoriopiskelijoita. Kyselylomake koostuu 33 suljetusta väittämästä ja viidestä avokysymyksestä. Väittämät analysoidaan määrällisesti ja avokysymykset laadullisesti.

Tutkimustulosteni mukaan suomenoppijat jatkokursseilla I–III ovat motivoituneita opiskelemaan suomea. Myönteisiin väittämiin (N= 22) on vastattu valitsemalla jompikumpi positiivinen vastausvaihtoehto. Jatkokurssien välillä ei ole suuria motivaatioeroja. Yli puolet suomenoppijoista on sitä mieltä, ettei suomea ole pakko opiskella. Suuri enemmistö on myös sitä mieltä, että suomen kielen opiskelu on vaikeaa mutta kuitenkin tärkeää ja hyödyllistä. Suomen kielen opiskelun vaikeus liittyy kielen ainutlaatuisuuteen ja erilaisuuteen verrattuna esimerkiksi englantiin. Suomenoppijat korostavat sinnikkään harjoittelun merkitystä suomen kielen opiskelussa. Tärkeänä suomen kielen opiskelu nähdään erityisesti silloin, kun tulevaisuudensuunnitelmat liittyvät Suomessa työskentelyyn tai ihmissuhteiden ylläpitämiseen suomen kielellä.

Tutkimukseni mukaan arvosanalla ja motivaatiolla on yhteys toisiinsa. Suomenoppijat, jotka ovat saaneet arvosanoikseen 2–5 haluavat kurssista hyvän arvosanan, tekevät kurssin kotitehtävät ja käyttävät aikaa suomen kielen opiskeluun. Tuloksista käy kuitenkin ilmi, että myös hylätyn ja arvosanan 1 saaneet suomenoppijat kertovat käyttävänsä aikaa suomen kielen opiskeluun. He eivät kuitenkaan tee kurssin kotitehtäviä eivätkä ole varmoja, haluavatko he kurssista hyvän arvosanan. Suomenoppijoiden tavoitteet suomen kielen opiskelussa liittyvät suomen kielen parempaan hallintaan ja elämän rakentamiseen Suomessa. Perhe, työpaikka ja arkipäiväinen elämä Suomessa motivoivat opiskelemaan suomea.

Vaikka suomenoppijoiden määrä tässä tutkimuksessa on pieni, tutkimus mittaa kuitenkin haluttua tarkoitusta. Lisäksi tutkimus on suoritettu luotettavasti ja eettisiä sääntöjä noudattaen. Aihetta olisi mielenkiintoista tutkia lisää suuremmalla tutkimusjoukolla, minkä lisäksi kielenoppijoiden omia kielenoppimisen kokemuksia voisi tuoda tarkemmin esiin esimerkiksi kertomuksilla, haastatteluilla tai piirustustehtävillä.

Asiasanat: motivaatio, suomenoppijat, suomi toisena kielenä ja vieraana kielenä, S2-opetus

Sisällys

1	Johdanto	3
2	Suomi toisena kielenä korkeakouluopinnoissa	6
	2.1 Kotimaisten kielten opinnot ja kansanväliset korkeakouluopiskelijat	6
	2.2 Suomen kielen jatkokurssit Turun yliopiston kieli- ja viestintäopintojen keskuksessa	8
3	Motivaatio ja kielenoppiminen	11
	3.1 Mitä motivaatio on?	11
	3.2 Motivaation rooli toisen kielen oppimisessa	12
	3.3 Kieliminät ja motivaatio	15
4	Aineisto ja menetelmät	18
	4.1 Informantit ja kyselyn toteutus	18
	4.2 Kyselylomake	19
	4.3 Kysely tutkimusmenetelmänä tässä tutkimuksessa	21
5	Suomenoppijoiden motivaatio suomen kielen jatkokursseilla I–III	23
	5.1 Näkemyksiä suomen kielen opiskelusta	23
	5.1.1 Suomen kielen opiskelumotivaatio ja kurssiasteiden erot	23
	5.1.2 Ei pakollinen mutta hyödyllinen ja tärkeä suomen kieli	26
	5.1.3 Vaikea mutta ainutlaatuinen suomen kieli	30
	5.2 Arvosana ja motivaatio	33
	5.2.1 Halu saada kurssista hyvä arvosana	33
	5.2.2 Kotitehtävät ja opiskeluun käytettävä aika	35
	5.3 Tavoitteet ja motivaatio	38
	5.3.1 Suomen kielen opiskelu tulevaisuudessa	38
	5.3.2 Suomen kieli työelämässä ja sen ulkopuolella	40
6	Yhteenveto ja päätelmät	45
	Lähteet	50
	Liitteet	54
	Liite 1: Kyselylomake	54
	Liite 2: Suomenkielinen lupalomake	67

1 Johdanto

Tämä tutkielma käsittelee suomenoppijoiden motivaatiota suomen kielen opiskeluun Turun yliopiston kieli- ja viestintäopintojen keskuksessa (Kievi) suomen kielen jatkokursseilla I–III. Tutkielmani aihe liittyy yleisesti toisen kielen oppimisen tutkimiseen. Tässä tutkielmassa **toinen kieli** tarkoittaa kieltä, jonka henkilö omaksuu ja oppii niin luokkahuoneopetuksessa kuin myös kieliyhteisön sisällä maassa, jossa kyseisestä kieltä puhutaan. Esimerkiksi suomi on toinen kieli Suomeen tulleille maahanmuuttajille. (Abrahamsson 2009: 13–15; Salmi 2011: 138.) Tutkielmani informanteista käytän käsitettä **suomenoppija**, jonka esimerkiksi Kartio (2016: 8) määrittelee henkilöksi, joka opiskelee suomea ympäristöstä ja opetustavasta riippumatta. Tutkielmani keskeisin tavoite on tutkia, ovatko suomenoppijat motivoituneita opiskelemaan suomea. Tämän lisäksi lähestyn tutkielmani aihetta seuraavien alakysymysten kautta:

- Esiintyykö motivaatiossa eroja eri kurssiasteiden välillä? Jos esiintyy, millaisia?
- Onko arvosanalla ja motivaatiolla yhteyttä?
- Millaisia tavoitteita suomenoppijoilla on suomen kielen opiskelussa ja miten motivaatio näkyy tavoitteissa?

Koska tavoitteeni on tutkia nimenomaan kielenoppimisen motivaatiota, tutkielmani aihe sijoittuu myös psykolingvistiikan kentälle (ks. esim. Ellis 2008). **Motivaatio** toisen kielen oppimisessa näyttäytyy pyrkimyksenä ja haluna oppia toista kieltä, minkä lisäksi oppijalla on myönteinen asenne kyseisen kielen oppimista kohtaan (esim. Gardner 1985: 10). Dörnyein (2005; 2009) mukaan tehokas keino uuden kielen oppimisessa on kuvitella itsensä menestyksellisenä kielenoppijana, mikä taas vaikuttaa kielenoppijan pyrkimykseen ja sitoumukseen oppia kieltä. Tätä käsitystä kielenoppijan motivaatiosta tutkitaan Dörnyein (2005; 2009) kehittämän *L2 Motivational Self System* -mallin avulla. Mallin mukaan tulkitakseen kielenoppijan motivaatiota kielen opiskeluun täytyy määritellä näkemys, joka oppijalla on tulevaisuuden kieliminästään (*future language self*) (Dörnyei 2005; myös Dörnyei–Chan 2013; Ivaska 2017: 119). Esimerkiksi **ihannekieliminä** (*Ideal L2 Self*; ks. lisää alaluku 3.3) koostuu oppijan toiveista ja haaveista, joita hänellä on omasta kielitaidostaan ja kieltenopiskelustaan. Lisäksi se sisältää oppijan itselleen asettamat vaatimukset. Kielenoppimisessa

ihannekieliminä on siis yksi motivaatiotekijä. (Laine–Pihko 1991: 17–18.) Tutkielmaani liittyvää teoriataustaa käsittelen laajemmin luvuissa 2–3.

Oletan, että tutkimukseni suomenoppijat ovat motivoituneita opiskelemaan suomea kaikilla jatkokursseilla. Oletukseni perustuu siihen, että ensimmäisten alkeiskurssien jälkeen (Suomen alkeiskurssi I tai Suomen intensiivinen alkeiskurssi I) Turun yliopiston kieli- ja viestintäopintojen keskuksen suomen jatkokursseille osallistuminen on vapaaehtoista, eli opiskelija tulee kurssille omasta tahdostaan ja oman kiinnostuksensa mukaan (Aava 2020). Uskon myös, että motivaatio suomen opiskeluun näkyy suomenoppijoiden arvosanoissa. Oletukseni perustuu Dörnyein ja Chanin (2013) tutkimukseen, jossa on tarkasteltu 13–15-vuotiaiden kantoninkiinaa äidinkielenään puhuvien opiskelijoiden motivaatiota englannin kielen ja mandariinikiinan opiskeluun. Tutkimuksen mukaan (Dörnyei–Chan 2013: 457) oppijan kyky luoda itsestään mielikuvaa kielenkäyttäjänä on yhteydessä motivaation voimakkuuteen sekä oppijan menestykseen kielenoppimisessa. Myös Ivaska (2017) on saanut samanlaisia tuloksia: mitä vahvempi kuva oppijalla on ihannekielimestään, sitä enemmän hän panostaa opintoihinsa, mikä näkyy myös arvosanassa (Ivaska 2017: 128). Lisäksi oletan, että motivaatio opiskella suomea näkyy suomenoppijoiden tavoitteissa. Esimerkiksi Kyllönen (2015) on tutkinut maahanmuuttajien kielikäsitteitä suomen kielestä heti, kun he olivat saapuneet Suomeen. Lisäksi Kyllönen (2015) tarkastelee suomen kielen oppimismotivaatiota. Tulosten mukaan monet eri tekijät vaikuttavat motivaatioon, ja tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi oppijan omat käsitykset, tavoitteet ja toiveet: suomenoppijat, joilla on selkeät tulevaisuudensuunnitelmat Suomessa, on myös kaikkein korkein motivaatio suomen kielen opiskeluun (Kyllönen 2015: 74).

Tutkimukseni aineisto on kerätty sähköisen Webropol-kyselylomakkeen avulla (ks. liite 1), johon suomenoppijat jatkokursseilta I–III vastasivat syyslukukauden 2019 lopulla. Vastanneita on yhteensä 19, ja he ovat sekä vaihto-opiskelijoita, maisteriopiskelijoita että tohtoriopiskelijoita. Kyselylomake sisältää 33 erilaista väittämää sekä viisi avokysymystä, jotka kaikki liittyvät suomen kielen opiskeluun ja suomen kielen käyttöön. Kyselylomakkeeni mallina olen soveltanut kahta motivaatiotutkimukseen sopivaa kyselylomaketta (Dörnyei–Chan 2013; You–Dörnyei 2016; You–Dörnyei–Csizér 2016). Tutkimusaineiston analysoin sekä määrällisesti että laadullisesti. Aineisto ja menetelmät esitellään laajemmin luvussa 4.

Kiinnostus tutkielmani aihetta kohtaan pohjautuu pääaineeni pro gradu -tutkimukseen (Reinikainen 2019), jossa tarkastelen suomalaisten neljäs- ja kuudesluokkalaisten asenteita ja motivaatiota ruotsin kielen oppimiseen. Suomenoppijoiden motivaatiota suomen kielen opiskeluun on tutkittu varsin

vähän etenkin kansainvälisten, Suomessa opiskelevien korkeakouluopiskelijoiden näkökulmasta. Tämä lisää aiheen tutkimisen tarpeellisuutta ja kiinnostavuutta. Suomenoppijoiden motivaatiota Wienin yliopistossa on tutkinut Alatalo (2005). Kansainvälisten opiskelijoiden käsityksiä suomen kielen oppimisesta sen sijaan on tutkittu eri tutkinto-ohjelmien näkökulmista (esim. Partanen 2012; 2013a; 2013b). Myös peruskoulua suorittavien aikuisten ja nuorten maahanmuuttajaopiskelijoiden käsityksiä suomen kielestä on tutkittu (esim. Ahonen 2019). Loukas (2000) taas on tarkastellut maahanmuuttajien suomen kielen taitojen kehittymisen lisäksi myös motivaatio- ja oppimistekijöitä.

Tutkimustulokseni antavat suomi toisena tai vieraana kielenä -opettajille merkityksellistä tietoa suomen kielen opiskelusta nimenomaan suomenoppijoiden näkökulmasta. Tutkielmani aihe on tärkeä ja ennen kaikkea ajankohtainen, koska kansainvälistyminen, maahanmuutto ja kulttuurinen monimuotoisuus yleistyvät Suomessa koko ajan. Lisäksi suomalaisessa mediassa on alettu keskustella työperäisen maahanmuuton kasvattamisesta sekä korkeakoulutettujen maahanmuuttajien suomen kielen taidosta (esim. Kuuskoski–Puhakka 2014: 1; Dahl 2016), mikä on keskeistä myös oman tutkimusaiheeni kannalta.

Tutkielmassani on yhteensä kuusi päälukua. Seuraavaksi luvuissa 2 ja 3 esittelen tutkimukseni teoriataustan: luku 2 käsittelee suomi toisena kielenä -opintoja korkeakoulutasolla, kun taas luvussa 3 puolestaan keskitytään kielenoppimisen motivaatioon. Luvussa 4 esittelen tutkimukseni aineiston ja menetelmät, minkä jälkeen kuvaan tutkimustulokset luvussa 5. Lopuksi vastaan vielä kokoavasti tutkimuskysymyksiini, arvioin tuloksieni merkittävyyttä ja vertailen niitä aiempiin tutkimuksiin luvussa 6. Pohdin myös mahdollisia jatkotutkimuksia tutkielmani aiheen ympäriltä.

2 Suomi toisena kielenä korkeakouluopinnoissa

Tämä luvun aiheena on suomi toisena kielenä -opinnot (S2) korkeakoulutasolla. Ensimmäinen alaluku (2.1) käsittelee yleisesti ulkomailta Suomeen tulleiden opiskelijoiden kotimaisten kielten opintoja suomen kielen näkökulmasta. Samassa alaluvussa kartoitetaan kansainvälisen opiskelijan käsitettä. Alaluvussa 2.2 keskitytään tutkielmani suomenoppijoiden suomen kielen jatkokursseihin Turun yliopiston kieli- ja viestintäopintojen keskuksessa.

2.1 Kotimaisten kielten opinnot ja kansainväliset korkeakouluopiskelijat

2000-luvun aikana ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä on kasvanut nopeasti: vuonna 2009 ulkomaalaisia tutkinto-opiskelijoita suomalaisissa korkeakouluissa oli hieman alle 15 000, kun vuonna 2018 heitä oli jo 20 237. Vuonna 2018 yliopistoissa ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä oli 10 698 (Opetushallitus 2019.) Kansainväliset opiskelijat nimeävät Suomen vahvuudeksi International Student Barometer -kyselyssä muun muassa maamme turvallisuuden, opetuksen laadun ja asiantuntevan henkilökunnan, minkä lisäksi jopa 83 % kyselyyn vastanneista suosittelee Suomea opetusmaana (Garam 2018: 5–6). Karvonen (2020) ilmaisee kuitenkin huolensa ulkomaalaisten opiskelijoiden haluttomuudesta jäädä Suomeen: tämä johtuu hänen mukaansa siitä, ettei ulkomaalaisilla opiskelijoilla ole tarpeeksi motivaatiota opiskella hankalaa suomen kieltä muiden kurssien ollessa englanninkielisiä. Englanniksi toimiva, korkeakoulutettu maahanmuuttaja hyötyisi kuitenkin suomen kielen taidosta kaikissa Suomessa oleskeluvaiheissaan (Lehtimaja 2017). International Student Barometer -kyselyssä Suomessa opiskelun yhdeksi heikkoudeksi mainitaan kuitenkin se, ettei opetushenkilökunnalta saa riittävästi tukea työ- ja uramahdollisuuksiin Suomessa. Myös ystävyysuhteiden luomista suomalaisten kanssa pidetään kyselyn mukaan hankalana. (Garam 2018: 6.)

Yliopistolain mukaan (558/2009) Suomen yliopistot ovat opetus- ja tutkintokieltään joko suomen-, ruotsin- tai kaksikielisiä. Muut opetus- tai tutkintokielet ovat kuitenkin yliopistojen päätettävissä. Vuoden 2009 yliopistolakiuudistuksen jälkeen maisteriopinnot ovat muuttuneet yhä enemmän pelkästään englanninkielisiksi, mistä syystä yliopistojen pitää huomioida tutkintosäädöksissään, ettei suomen kielen käyttö opetus- tai tutkintokielenä syrjäydy. Vuonna 2016 astui voimaan

valtioneuvoston uusi asetus, jonka mukaan yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on mahdollisuus järjestää tutkintoihin sisältyvä kieli- ja viestintäopetus yhdessä tai hankkia koulutus muusta korkeakoulusta. Korkeakoulut ovat voineet siis vuodesta 2016 alkaen päättää opetuksen järjestämistavasta esimerkiksi perustamalla yhteisiä kielikeskuksia. (Saarinen ym. 2016: 9.) Yhteinen kotimaisten kielten (suomi, ruotsi) opiskelu tarkoittaa sitä, että myös tämän tutkimuksen suomenoppijat voivat opiskella eri koulutusohjelmia eri korkeakorkeakouluissa.

Saarinen ym. (2016) ovat selvittäneet kansainvälisille opiskelijoille suunnattua kotimaisten kielten (suomi, ruotsi) koulutustarjontaa suomalaisissa yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tilannut selvityksen kartoittaakseen kansainvälisten opiskelijoiden kotimaisten kielten opetustarjontaa. Selvityksen mukaan kansainvälisille opiskelijoille suunnatut kotimaisten kielten kurssien pakollisuus ja valinnaisuus ovat korkeakoulu- ja alakohtaisia. Tämän lisäksi osalla korkeakouluista ei ole selkeää linjaa kurssien pakollisuudesta tai valinnaisuudesta. (Saarinen ym. 2016: 93.) Selvitys nostaa keskusteluun myös käsitteen **kansainvälinen opiskelija** ja sen käytön haasteet etenkin tulevaisuudessa. Lähivuosina korkeakoulut joutuvat nimittäin pohtimaan tarkemmin kysymystä, kuka on kansainvälinen opiskelija. Lisäksi korkeakoulut joutuvat väistämättä muokkaamaan ja kehittämään kansainvälisiä tutkinto-ohjelmiaan. Kansainvälisillä korkeakouluopiskelijoilla on myös hyvin erilaiset kieli- ja koulutustaustat, mikä lisää haasteita kotimaisten kielten opetuksessa. Koska erityisesti yliopistot lisäävät englanninkielisten maisteriohjelmien määriä, on myös syytä pohtia esimerkiksi sitä, millaisia suomi toisena kielenä -kursseja tarjotaan ja miksi. Lisäksi korkeakoulujen täytyy kartoittaa, keille tietyt kurssit on suunnattu. (Saarinen ym. 2016: 96.)

Vaarala ja Kyckling (2017) ovat myös pohtineet artikkelissaan tarkemmin kansainvälisen opiskelijan käsitettä. He viittaavat esimerkiksi OECD:n tilastoissa käytettävään määritelmään (2017), jonka mukaan kansainvälinen opiskelija on saanut koulutuksen jossain muussa maassa tai ei asu pysyvästi nykyisessä opiskelumaassaan. Opiskelija, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta, määritellään **ulkomaalaiseksi opiskelijaksi**. Opetushallitus (ent. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO) taas käyttää käsitettä **ulkomaalainen tutkinto-opiskelija** (Vaarala–Kyckling 2017.) **Vaihto-opiskelija** on Erasmus+-ohjelman tai vastaavasti muun vaihto-ohjelman tai korkeakoulujen välisen sopimuksen kautta Suomeen tullut opiskelija. Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus voi olla pitkäkestoista (vähintään kolme kuukautta kestävä ajanjakso) tai lyhytkestoista (alle kolme kuukautta kestävä ajanjakso). (Saarinen ym. 2016: 11.)

Kansainvälisten koulutusohjelmien ongelmana on tällä hetkellä se, että ne eivät palvele pitkántähtäimen kotimaisten kielten opiskelua. Tämä johtuu siitä, että kansainväliset alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon ohjelmat sekä jatko-opinnot on rakennettu vastaamaan rinnakkaisia suomenkielisiä tutkinto-ohjelmia. Kansainvälisiä ylemmän korkeakoulututkinnon ohjelmia on mahdollista suorittaa lähinnä yliopistoissa, ja näissä koulutusohjelmissa ei pääsääntöisesti ole tilaa kieliopinnoille. Syynä on se, että suomalaisen tutkintomallin mukaisesti kieliopinnot tehdään yleensä alempaan korkeakoulututkintoon. Lisäksi yliopistoissa suoritetuissa jatko-opinnoissa ei vaadita pakollisia kieliopintoja. Kuten jo mainittiin, kotimaisten kielten pakollisuus on erittäin riippuvainen korkeakouluista ja erilaisten koulutusohjelmien vaatimuksista. (Kyckling 2016.) Tästä syystä en ole erikseen listannut, millaisia erilaisia kotimaisten kielten opintojen vaatimuksia kullakin korkeakoululla on kansainvälisissä koulutusohjelmissaan. Kuten jo johdannossa totesin, tässä tutkimuksessa esillä olevat suomen kielen jatkokurssit I–III Turun yliopiston kieli- ja viestintäopintojen keskuksessa ovat suomenoppijoille vapaaehtoisia. Jatkokurssien tarkempi esittely tapahtuu alaluvussa 2.2.

2.2 Suomen kielen jatkokurssit Turun yliopiston kieli- ja viestintäopintojen keskuksessa

Turun yliopiston opinto-oppaassa tutkielmani suomenoppijoiden oppiaine on nimeltään *Finnish for foreigners*, Suomi vieraana kielenä. Oppiainekokonaisuutta tarjotaan yliopiston yleisissä ja tiedekuntien yhteisissä kieli- ja viestintäopinnoissa. Lukuvuosina 2018–2020 oppiainekokonaisuus koostuu kahdesta alkeiskursseista (Suomen alkeiskurssit I ja II tai Suomen intensiiviset alkeiskurssit I ja II), neljästä jatkokurssista, kahdesta Suomen kielen käyttö -kurssista sekä kieli- ja kulttuuritandem -kurssista. Lukuvuosina 2018–2020 oppiaineessa ei ole ollut tarjolla teksti- ja sanastokurssia. Lisäksi oppiaine tarjoaa vaihto-opiskelijoille suunnatun suomen kielen selviytymiskurssin. (Turun yliopiston sähköinen opinto-opas Peppi 2020.)

Tutkielmassani tarkastelen suomenoppijoiden motivaatiota suomen kielen opiskeluun jatkokursseilla I–III. Kyseiset jatkokurssit ovat neljän opintopisteen kurseja, mikä tarkoittaa 48 tuntia ryhmäopetusta, 58 tuntia itsenäistä työskentelyä sekä loppuenttiä. Jokainen jatkokurssi arvostellaan myös arvosteluasteikolla 0–5. Jatkokurssille I voidaan ottaa maksimissaan 30 opiskelijaa ilmoittautumisjärjestyksessä, kun taas jatkokursseille II ja III maksimiopiskelijämäärä on 25. Jokaiselle jatkokurssille voivat osallistua myös Turun muiden korkeakoulujen kansainväliset

opiskelijat. Jokaisen kolmen jatkokurssin opetuskielenä on suomi, vaikka jatkokurssin I opintooppaan esittelysivu on kirjoitettu englanniksi. (Turun yliopiston sähköinen opinto-opas Peppi 2020.)

Jatkokurssin I sisältöteemoista mainitaan matkustelu, terveys ja sairastaminen, ruumiinosat, suomalainen luonto ja sauna sekä vapaa-aika ja harrastukset. Jatkokurssin I jälkeen opiskelija pystyy ymmärtämään pääpiirteet selkeästä yleiskielestä sekä kommunikoimaan että kirjoittamaan yksinkertaisista ja tutuista aiheista. Jatkokurssi I luokitellaan eurooppalaisen viitekehyksen (EVK) mukaan tasolle A2, ja opiskelijoilta vaaditaan noin vuoden mittaisia suomen opintoja ennen kyseisen kurssin aloittamista. Opiskelijat ovat voineet osallistua esimerkiksi kieli- ja viestintäopintojen keskuksen (intensiivisille) alkeiskursseille I ja II. (Turun yliopiston sähköinen opinto-opas Peppi 2020.)

Jatkokurssi II sisältää paljon keskustelu- ja kuunteluharjoituksia sekä tekstinymmärrys- ja kirjoitustehtäviä. Kielioppiaiheista mainitaan esimerkiksi adjektiivien vertailu ja verbien aikamuodot. Suomalaiset juhlat ja tavat sekä koulutus ja työ ovat kurssin teemoja. Osaamistavoitteissa mainitaan, että kurssin jälkeen opiskelija kykenee keskustelemaan näistä teemoista ja ymmärtää jo tutun aiheen ympäriltä vaativampaakin tekstiä. Opiskelija pystyy nyt kirjoittamaan yhtenäisempää tekstiä. Ennen jatkokurssia II opiskelijoilta vaaditaan esimerkiksi kieli- ja viestintäopintojen keskuksen alkeiskurssien lisäksi jatkokurssi I, eli opiskelijoilla on oltava suomen opintoja takanaan noin puolitoista vuotta. Jatkokurssi II sijoittuu eurooppalaisessa viitekehyksessä tasolle A2–B1. (Turun yliopiston sähköinen opinto-opas Peppi 2020.)

Jatkokurssin III tärkein teema on puhekieli, ja opiskelija pystyy kurssin suorittamisen jälkeen tunnistamaan yleisiä puhekielen piirteitä ja jopa käyttämään niitä. Lisäksi kieliopissa harjoitellaan muun muassa eri modusten ja passiivin käyttöä. Jatkokurssi III oli syyslukukaudella 2019 kielen taitotasoltaan edistynein kurssi, joka oppiaineessa oli tarjolla. Eurooppalaisessa viitekehyksessä kielitaitotaso on A2–B1. Jatkokurssilla III edellytetään jo kahden vuoden mittaisia suomen opintoja ennen kurssille osallistumista.

Kuten jo tutkielmani alussa mainittiin, kaikki jatkokurssit ovat suomenoppijoille vapaavalintaisia. Ainoastaan Suomen kielen (intensiivinen) alkeiskurssi I kuuluu pakollisiin opintoihin osassa kansainvälisiä maisteriohjelmia. Vaihto-opiskelijoille kaikki suomen kurssit ovat vapaavalintaisia. Suurin osa tutkielmani informanteista opiskelee jossakin kansainvälisessä maisteriohjelmassa, jonka opetuskieli on englantia. Myös tohtori- ja vaihto-opiskelijat käyttävät opinnoissaan englantia

työskentelykielenä. Tutkielmani suomenoppijoiden suomen kielen käyttö rajautuu suomen oppitunteihin ja vapaa-ajan vuorovaikutustilanteisiin. Tämä tarkoittaa siis sitä, ettei pakollisuus ole ehdoton motivaatiotekijä suomen kielen opiskelussa. Seuraavassa luvussa (luku 3) keskitytään tarkemmin kielenoppimisen motivaatioon.

3 Motivaatio ja kielenoppiminen

Tässä luvussa tarkastellaan tarkemmin motivaatiota ja kielenoppimista. Seuraavassa alaluvussa (3.1) perehdytään tarkemmin, mitä motivaatio on. Tämän jälkeen keskitytään motivaation rooliin nimenomaan toisen kielen oppimisessa (3.2). Alaluvussa 3.3 esitellään Dörnyein (2005; 2009) L2 Motivational Self System -malliin liittyvät kieliminän käsitteet.

3.1 Mitä motivaatio on?

Motivaatio esiintyy usein niin arkipäiväisissä kuin tieteellisissäkin keskusteluissa, mutta motivaation määrittely tai sen tutkiminen ei ole läheskään yhtä yksinkertaista kuin siitä puhuminen. Sen lisäksi, että motivaatio on vaikea määritellä, sitä on vaikeaa tutkia erityisesti määrällisillä tutkimusmenetelmillä. Edes tutkijat eivät ole yksimielisiä siitä, mikä motivaation tarkka määritelmä on. (Dörnyei 2001: 7; Abrahamsson 2009: 206.) Sana motivaatio on johdos alkujaan latinankielisestä sanasta *movere*, joka tarkoittaa liikkumista. Nykyään motivaatio nähdään käyttäytymistä virittävien ja ohjaavien tekijöiden järjestelmänä. Motivaation kantasana on *motiivi*, joka siis käynnistää ja vaalii yksilön yleistä käyttäytymisen suuntaa. Tämä tarkoittaa, että motiivit ovat päämääräsuuntaisia, eli ne voivat olla sekä tiedostettuja että tiedostamattomia. Motivaatiolla tarkoitetaan toisin sanoen ”toimintaa”, jonka motiivit saavat aikaan. (Ruohotie 1998: 36–37.)

Gardner (1985: 50) havainnollistaa motivaation käsitettä myös suunnan ja käyttäytymisen kautta: motivoituneella henkilöllä on tietty tavoite, jota kohti hän on menossa ja johon hän haluaa panostaa. Motivaatiossa on kyse nimenomaan suunnasta, ja käyttäytymisellä on keskeinen merkitys motivaatiota määritellessä. Käytös voi esiintyä sinnikkyutenä tietyn toiminnan aikana, ja yksilö käyttää pyrkimystä toimintaa varten. Toisin sanoen motivaatiossa on kyse siitä, *miksi* yksilö päättää tehdä jotain, *miten pitkään* hän haluaa jatkaa toimintaa ja *miten paljon* hän haluaa saavuttaa tavoitteensa. (Dörnyei 2001: 8.)

Ruohotie (1998: 41) ja Pietilä (2014: 49) määrittelevät motivaation tilannesidonnaiseksi ilmiöksi, joka voi myös vaihdella tilanteesta riippuen. Usein erotellaan myös **tilannemotivaatio** ja **yleismotivaatio** toisistaan. Tilannemotivaatiolla tarkoitetaan motivaatiota, joka nimensä mukaisesti liittyy tiettyyn tilanteeseen, jossa ulkoiset ja sisäiset ärsykkeet käynnistävät motiivien toiminnan,

mistä syntyy tavoitteeseen suuntautunutta liikettä. Yleismotivaatiolla taas tarkoitetaan motivaatiota, joka painottaa toiminnan ja suunnan lisäksi myös käyttäytymisen pysyvyyttä. Tilannemotivaatio riippuu vahvasti yleismotivaatiosta. (Ruohotie 1998: 41.) Pietilän mukaan (2014: 49) onkin luonnollista, että ihminen, joka on kiinnostunut esimerkiksi kielenoppimisesta, oppii helpommin kuin taas ihminen, joka ei ole kiinnostunut kielenoppimisesta. Tämä on myös yleinen käsitys siitä, miten motivaatio ja sen vaikutus nähdään arkielämässä. Esimerkiksi Gardnerin (1985) motivaation määritelmään sisältyy myös **asenne**, joka nähdäänkin usein synonyyminä yleismotivaatiolle. Siinä missä motivaatio on lyhytkestoinen ja tilannesidonnainen, asenne taas on yleensä pysyvä ja sisäistetty reaktio, joka muuttuu hitaasti. Motivaatio vaikuttaa siihen, millä energialla toiminta suoritetaan, asenne taas vaikuttaa enemmän siihen, miten toimintaa suoritetaan. (Ruohotie 1998: 41.)

3.2 Motivaation rooli toisen kielen oppimisessa

Gardner (1985: 10) kuvaa motivaatiota toisen kielen oppimisessa hyvin yksinkertaisesti: ”If the students are motivated to learn the language, they will”. Kielenoppiminen ei kuitenkaan ole yksinkertainen prosessi, vaan siihen voivat vaikuttaa esimerkiksi ikä tai oppimistyyli (Pietilä 2014). Yleisesti ajatellaan, että motivaatio ainakin auttaa parantamaan oppimistulosta, mutta tosiasiaassa motivaation rooli kielenoppimisessa ei ole näin yksinkertainen. Esimerkiksi Abrahamsson (2009) pitää motivaatiota kuitenkin tärkeänä osana kielenoppimista. Abrahamsson (2009) viittaa Spolskyn (1989) kielenoppimisen malliin, jonka mukaan oppimisprosessi lähtee liikkeelle oppijan sosiaalisesta kontekstista, joka jo itsessään luo oppimismahdollisuuksia – joko formaaleja tai informaaleja. Oppimisympäristö taas johtaa asenteisiin, jotka ilmenevät oppijassa motivaationa oppimista kohtaan. Motivaatio yhdessä muiden yksilöllisten ominaisuuksien kanssa määrää sen, miten oppija hyödyntää saatavilla olevia oppimismahdollisuuksia ja miten hän lopulta onnistuu oppimisessaan. Motivaation rooli kielenoppimisessa on väistämättä merkittävä, koska se nähdään yhtenä onnistuneen oppimisen vaikuttajana. (Abrahamsson 2009: 206.) Tutkielmani suomenoppijoiden sosiaalinen konteksti rakentuu suomenkielisestä oppimisympäristöstä, jossa he pystyvät oppimaan ja omaksumaan suomea luokkahuoneessa ja sen ulkopuolella. Suomalainen oppimisympäristö antaa suomenoppijoille suoria ja epäsuoria oppimis- ja kielenkäyttömahdollisuuksia esimerkiksi imperfektin muodostamiseen ja sen konkreettiseen käyttöön. Suomenkielinen vuorovaikutustilanne voi myös herättää mielipiteitä keskustelukumppanissa: Mitä mieltä suomea äidinkielenään puhuva on suomenoppijan yrityksestä hoitaa keskustelu suomeksi? Tämä taas voi heijastua suomenoppijan motivaatioon käyttä suomea

vuorovaikutustilanteissa. Samankaltainen tilanne voi syntyä myös itse suomen oppitunneilla, koska suomenoppija voi kokea, että jonkun asian ilmaiseminen sujuu nopeammin käyttämällä esimerkiksi englantia.

Myös Dörnyei ja Ryan (2015) painottavat motivaation tärkeyttä toisen kielen oppimisessa: motivaatio antaa ensisijaisen yllikkeen aloittaa toisen kielen oppiminen, minkä lisäksi motivaatio ylläpitää halua jatkaa usein hyvinkin pitkällistä kielenoppimisen prosessia. Mielenkiintoista on myös se, että kaikki toisen kielen oppimisen tekijät edellyttävät jossain määrin motivaatiota. Taitavatkaan kieltenoppijat eivät pysty saavuttamaan pitkäaikaisia tuloksia ilman riittävää motivaatiota. Edes asianmukaiset opetus suunnitelmat tai hyvä opetus eivät takaa hyvän kielitaidon saavuttamista. (Dörnyei–Ryan 2015: 71.) Tutkielmani suomenoppijat ovat jo suorittaneet suomen alkeiskurssit, joissa pääpaino on usein yksinkertaisissa fraaseissa ja muissa perusasioissa. Jatkokursseilla opeteltavat asiat lisääntyvät ja vaikeutuvat, joten motivaatiolla on keskeinen rooli myös tutkielmani suomenoppijoiden suomen kielen opiskelussa.

Motivaatio voidaan jakaa myös **sisäiseen** ja **ulkoiseen** motivaatioon (Ruohotie 1998: 38; Pietilä 2014: 50.) Sisäinen motivaatio lähtee oppijasta itsestään, minkä vuoksi se tehostaa oppimista. Oppija on esimerkiksi tietoinen siitä, että opinnot ovat merkityksellisiä työn, ammatin ja tulevaisuuden takia. Oppiminen lähtee oppijan mieltymyksestä, jonka oppija näyttää oppimiskohteen ja taitojen käyttömahdollisuuksien kautta. Ulkoinen motivaatio taas on yhteydessä erilaisiin ulkoisiin vaikuttimiin, kuten hyvän arvosanan saamiseen. Ulkoinen ja sisäinen motivaatio esiintyvät samanaikaisesti, joten ne täydentävät toisiaan. Toinen voi kuitenkin esiintyä toista vahvempana. Kun oppiminen perustuu vapaaehtoisuuteen, on oppiminen riippuvainen sisäisestä motivaatiosta. Tämä taas tarkoittaa, että yksilö oppii esimerkiksi sitä kieltä, josta hän on kiinnostunut. (Ruohotie 1998: 38–39; Noels ym. 2000; Haagensen 2007: 32–33.) Gardner ja Lambert (1959) taas jäsentävät motivaation käsitettä **tavoitteen** (*orientation*) kautta, jonka he jakavat **integratiiviseen** ja **instrumentaaliseen**, joista ensimmäisessä kielenoppija on kiinnostunut kohdekielen kulttuurista, minkä lisäksi hän jopa haluaa identifioida itsensä kohdekielen puhujiin. Jälkimmäinen taas tarkoittaa, että oppija haluaa oppia kieltä saavuttaakseen jonkin käytännöllisen tavoitteensa, esimerkiksi saadakseen hyvän arvosanan tai työpaikan. (Gardner 2010: 12.) Sisäinen ja ulkoinen motivaatio sekä integratiiviset että instrumentaaliset tavoitteet ovat tutkielmani kannalta keskeisiä käsitteitä. Koska tutkielmani suomenoppijat osallistuvat suomen jatkokursseille vapaaehtoisesti, voidaan ajatella, että heidän suomen kielen opiskelunsa ohjaa sisäinen motivaatio. Myös työ tai ammatti voivat toimia

motivaationa oppia suomea enemmän kuin alkeistasolla. Ulkoinen motivaatio, kuten hyvä arvosana suomen kurssista, voi kuitenkin myös olla yhteydessä sisäiseen motivaatioon: hyvä menestys suomen kielen opinnoissa on keskeistä työpaikan saamisen kannalta Suomessa. Integratiivinen tavoite nähdä itsensä suomen kielen puhujana (vrt. ihannekieliminä) voi vaihdella riippuen siitä, onko suomenoppija halukas työskentelemään Suomessa opintojensa jälkeen. Koska myös arvosanalla on nähty olevan yhteys motivaatioon (esim. Dörnyei–Chan 2013; Ivaska 2017), ulkoinen motivaatio ja instrumentaalinen tavoite voivat vaikuttaa myös tutkielmani suomenoppijoiden oppimismenestykseen.

On kuitenkin hyvä muistaa, että motivaatio on vain yksi kielenoppimiseen vaikuttava tekijä. Myös kielellinen lahjakkuus, persoonallisuus, ikä, oppimistyyli ja -strategiat ovat osa kielenoppimista. Lisäksi kaikki nämä yksilölliset erot vaikuttavat myös toisiinsa sen sijaan, että ne vaikuttaisivat toisistaan erillään. (Pietilä 2014: 45.) Tutkielmani suomenoppijat ovat kaikki aikuisia, eli he ovat ohittaneet niin sanotun **kriittisen ajanjakson** omaksua kieltä. Kriittinen ajanjakso päättyy murrosikään, minkä jälkeen kielenoppiminen voi olla haasteellisempaa. Vaikka aikuisten kognitiiviset kyvyt eroavatkin lasten kognitiivisista kyvyistä, ei tämä silti tarkoita, ettei aikuisopiskelija pystyisi oppimaan uutta kieltä. Esimerkiksi aikuisten kyky ajatella abstraktisti auttaa heitä hahmottamaan ja oppimaan kielen rakenteita nopeammin. (Pietilä 2014: 58–59.) Motivaation kannalta iällä voi olla merkitystä kielenoppimisessa: motivaatiolla näyttäisi olevan suurempi merkitys murrosiän jälkeen alkaneessa kielenoppimisessä kuin ennen murrosikää alkavassa (Hyltenstam–Abrahamsson 2003: 563–564). Iän merkitys on siis hyvä muistaa myös tässä tutkielmassa, vaikka se ei olekaan tutkielmani pääaihe.

Kielenoppimisen vaiheet ovat suunnilleen samat kaikille kohdekieltä opiskeleville yksilöllisistä eroista huolimatta. Vaikka osa näistä eroista on muuttumattomia, toisia oppija pystyy itse muuttamaan ja kehittämään. (Pietilä 2014: 66.) Kielenoppija pystyy esimerkiksi kehittämään ja muokkaamaan oppimistapojaan. Tutkielmani suomenoppijat ovat aikuisia korkeakouluopiskelijoita, mikä tarkoittaa, että heillä on luultavasti käytössään jo erilaisia oppimisstrategioita tai työtapoja, jotka voivat auttaa suomen kielen oppimista. Tässä tutkielmassa en kuitenkaan tarkastele esimerkiksi työtapoja, vaikka niiden onkin nähty vaikuttavan oppimismotivaation (esim. Dörnyei–Ushioda 2013).

3.3 Kieliminät ja motivaatio

Motivaatio ja kielenoppimiseen liittyvä minäkäsitys ovat keskeisiä tunnepohjaisia tekijöitä kielenoppimisessa (Pihko 2007: 27). Gardnerin ja Lambertin (1972) mukaan myös asenteet ja kulttuuristereotyytiat vaikuttavat kielenoppimiseen, minkä vuoksi (vieras) kieli eroaa muista kouluaineista. Ihmisten välinen kanssakäyminen sekä oma identiteetti ovat suuresti riippuvaisia juurikin kielestä. Identiteetin tai eräänlaisen omakuvaan muutos tapahtuu vierasta kieltä oppiessa. (Pietilä 2014: 50.) Myös Dörnyein (2005) mukaan omakuva itsestä kielenoppijana on tehokas oppimisstrategia, joka vaikuttaa oppijan pyrkimykseen oppia uutta kieltä. Omakuva itsestä kielenoppijana on aihe, jota tarkastellaan L2 Motivational Self System -mallin avulla. Mallin mukaan kielenoppijan näkemys tulevaisuuden kieliminästään on keskeistä, kun lähdetään tutkimaan kielenoppimisen motivaatiota (Dörnyei 2005; 2009). Mallissa keskitytään oppijan omakuvaan (*self-perception*) yleisesti, erityisesti hänen haluttuihin tulevaisuuden omakuviinsa sekä näiden eroavaisuuksiin. (Ivaska 2017: 115–116.) L2 Motivational Self System -malli nähdään merkittävänä motivaatiotulkintana toisen kielen oppimisessa. Se perustuu Dörnyein (2005) esitykseen minäteoriasta (*self theory*), joka pohjautuu Markusin ja Nuriusin tutkimukseen (1988) mahdollinen minä -käsitteestä (*the possible selves*) sekä Higginsin (1987) ristiriitaisuusteoriaan (*self-discrepancy theory*). (Dörnyei–Ryan 2015: 83–84.) L2 Motivational Self System -malli kattaa kolme eri ulottuvuutta toisen kielen oppimisen ja motivaation näkökulmasta:

1. Ihannekieliminä (*Ideal L2 Self*), jossa oppija haluaa tulla toisen kielen puhujaksi (esim. matkustelun tai kansainvälisen työn vuoksi). Ihannekieliminä on vahva motivoija kielenoppimiseen, koska halu pienentää ristiriitaa varsinaisen kieliminän ja ihannekieliminän välillä on suuri.
2. Velvollisuuskieliminä (*Ought-to L2 Self*) taas sisältää ominaisuuksia, joita yksilö uskoo, että hänellä kuuluisi olla välttääkseen mahdollisia kielteisiä seuraamuksia. Tällaiset ulkoiset odotukset ja velvollisuudet voivat poiketa oppijan omista haluista ja toiveista.
3. Toisen kielen oppimisen kokemus (*L2 Learning Experience*), jossa tarkat syyt ovat yhteydessä lähiopetuksen ympäristöön ja kokemukseen. Myönteiseen oppimiskokemukseen voivat vaikuttaa esimerkiksi koulumenestys tai miellyttävä kielikurssi.

(Dörnyei–Chan 2013: 438; suomenkieliset termit Pietilä 2014)

Dörnyei (2005) L2 Motivational Self System -malliin pohjautuva määritelmä kielenoppimisen motivaatiosta muodostaa tutkielmani ensisijaisen teoriapohjan.

L2 Motivational Self System -mallia on sovellettu useisiin kielenoppimisen ja motivaation tutkimuksiin (esim. Busse–Williams 2010; Busse–Walter 2013; Laitinen 2018). Omassa tutkimuksessaan Busse (2013) tarkastelee 59 brittiläisen yliopisto-opiskelijan motivaatiota saksan kielen opiskeluun kurssilla, joka kestää yhden lukuvuoden. Tutkimus valaisee ihannekielimininän (*L2 self*) roolia, integratiivisia ja instrumentaalisia tavoitteita (*orientations*) sekä harjoituspohjaista luottamista omaan kykyihin motivaation näkökulmasta. Lukuun ottamatta integratiivista tavoitetta kaikki edellä mainitut muuttujat korreloivat merkittävästi oppijan käsitykseen opiskeluun investoidusta vaivasta (*Self-perceived effort*). Tämä tarkoittaa, että mainituilla muuttujilla on suuri rooli opiskelijoiden motivaatiossa pitää yllä mielenkiintoa kielenoppimisessa. Tutkimuksen mukaan opiskelijat uskovat kehittyvänsä taitaviksi saksan kielen käyttäjiksi. Tästä huolimatta harjoituspohjainen luottaminen omaan kykyihin osoittautuu olevan suhteellisen alhainen vuoden alussa, kun kyseessä olivat tietyt yliopiston vaatimat kielitehtävät. Myönteistä on kuitenkin se, että omaan kykyihin luottaminen saattaa kehittää oppilaan ihannekielimininää. Erityisen huomionarvoista on tulos ihannekielimininän roolista: tulosten mukaan ihannekielimininällä on suuri rooli opiskelijoiden motivaatiossa, ja se korreloi merkityksellisesti opiskelijan käsitykseen opiskeluun investoidusta vaivasta (*Self-perceived effort*). Edelliset tutkimukset ovat pääasiassa keskittyneet ihannekielimininän rooliin oppilailla, jotka opiskelevat englantia vieraana kielenä (*EFL students*). Bussen tutkimuksen mukaan ihannekielimininä on myös tarpeellinen käsite, kun tutkitaan minkä tahansa kielen oppimismotivaatiota – eli ei pelkästään lingua francana käytettyä englannin kieltä. Oppijan käsitys opiskeluun investoidusta vaivasta (*Self-perceived effort*) korreloi myös vahvasti instrumentaalisen tavoitteen (*orientation*) kanssa. Tutkimuksen mukaan uraan liittyvät tavoitteet voivat olla erityisen tärkeitä silloin, kun motivaatio on matala. Ajan myötä uratavoitteet voivat sisältyä opiskelijoiden näkemyksiin tulevaisuuden minästään. (Busse 2013: 379; 391–392.) Instrumentaalinen tavoite, johon liittyy ylennys tai uran edistäminen esimerkiksi uutta kieltä oppimilla, on yhteydessä ihannekielimininään (Higgins 1987; Dörnyei 2009: 28).

Oman tutkimukseni kannalta Bussen (2013) tulokset ovat keskeisiä, koska ensinnäkin tutkimuksessani tutkitaan myös harvinaisempaa kieltä kuin Englanti, ja jopa harvinaisempaa kieltä kuin Bussen (esim. 2013) tutkimuksissa tarkasteltu Saksa. Toiseksi koen myös tärkeäksi tarkastella omassa tutkimuksessani sitä, millainen rooli mahdollisella ihannekielimininällä ja instrumentaalisilla

tavoitteilla (esim. arvosana, työpaikka) on suomenoppijoiden suomen kielen opiskelumotivaatiossa. Luultavasti myös suomenoppijoiden tavoitteet saattavat sisältää motivaatioon vaikuttavia tekijöitä, jotka myös kehittävät suomenoppijoiden ihannekieliminää.

4 Aineisto ja menetelmät

Tutkielmani keskittyy suomenoppijoiden motivaatioon opiskella suomen kieltä jatkokursseilla I–III Turun yliopiston kieli- ja viestintäopintojen keskuksessa. Jatkokurssien opintosisällöt sekä muut S2-opintoihin liittyvät yksityiskohdat on esitelty aikaisemmin alaluvussa 2.2. Tässä luvussa esittelen tutkimukseni informantit, aineiston ja tutkimusmenetelmät. Luku jakautuu kolmeen eri alalukuun: Ensimmäisessä alaluvussa (4.1) kerron lyhyesti tutkimukseni informanteista sekä siitä, miten itse kysely on toteutettu. Toisessa alaluvussa (4.2) esittelen tarkemmin kyselylomakkeeni, jota hyödynsin materiaalinkeruuksessa. Viimeinen alaluku (4.3) käsittelee kyselyä tutkimusmetodinä ja sitä, miten olen analysoinut tämän tutkimuksen tulokset.

4.1 Informantit ja kyselyn toteutus

Tutkimusjoukko koostuu yhteensä 19 suomenoppijasta, joista 12 käy jatkokurssia I, yksi suomenoppija jatkokurssia II sekä loput kuusi suomenoppijaa jatkokurssia III. Tutkimukseni suomenoppijoista kolme on vaihto-opiskelijoita, yksi on tohtoriopiskelija ja 15 on kansainvälisten maisteriohjelmien opiskelijoita. Tutkimukseni suomenoppijat ovat iältään 21–44-vuotiaita, ja heidän mediaani-ikänsä on 28 vuotta. Suomenoppijoista 12 on naisia ja miehiä on seitsemän, minkä lisäksi heidän suomenopintojensa tausta on vaihteleva: osa on opiskellut suomea vasta vuodesta kahteen, kun taas osalla suomenopintoja on takana yli kolme vuotta. Osa tämän tutkielman suomenoppijoista osallistui kahdelle eri jatkokurssille samanaikaisesti materiaalin keräämisen aikana, mutta olen merkinnyt heidät ensisijaisesti sen kurssin opiskelijoiksi, jonka oppitunnin aikana he vastasivat kyselyyni. Kyselyyni ovat vastanneet pelkästään suomen kielen jatkokurssien opiskelijat, koska koen tutkimusaiheeni olevan keskeinen juuri heidän kannalta: he tulevat suomen kielen jatkokursseille omasta tahdostaan (ks. luku 2.2). Lisäksi halusin toteuttaa kyselyni suomeksi ja koen, ettei alkeiskurssilaisten kielitaito ei olisi ollut riittävä kysymysten vastaamiseen.

Materiaalin kerääminen toteutettiin syyslukukauden 2019 lopulla, ja olin itse mukana oppitunneilla, joilla kyselyyn vastaaminen tapahtui. Oppitunnit on valittu sattumanvaraisesti niin, että materiaalin kerääminen ei ole häirinnyt opintojen etenemistä. Suomen kielen oppitunnit kestävät 90 minuuttia, ja suomenoppijoille annettiin 30 minuuttia aikaa vastata kyselyyni joko tietokoneella tai älypuhelimella.

Syyslukukauden aikana toimin kielituutorina kyseisillä suomen kielen jatkokursseilla. Tämä ei kuitenkaan ole vaikuttanut kurssiryhmien valintaan tai itse tulosten analysointiin. Olen hankkinut luvan toteuttaa kyselyni kieli- ja viestintäopintojen keskuksen suomen kielen opettajilta, jotka molemmat opettavat jatkokursseja I–III. Tämä jälkeen laadin sekä suomenkielisen että englanninkielisen lupalomakkeen (ks. liitteet 2–3), jonka jokainen jatkokurssien I–III suomenoppija sai täytettäväksi vastattuaan kyselyyni. Kyselyyn osallistuminen oli vapaaehtoista, ja jokaisella informantilla oli mahdollisuus kieltäytyä luovuttamasta omia vastauksiaan tai arvosanaansa tutkimustani varten.

Koska ennen varsinaista kyselyä on tärkeää testata kyselylomakkeen toimivuus (Alanen 2011: 153), myös oma seminaariryhmäni on testannut kyselyni ja antanut siitä palautetta sekä parannusehdotuksia. Erityisen tärkeää kyselytutkimuksissa on se, miten kysymykset esitetään varsinkin, kun kyseessä on jonkinlainen asennetutkimus kuten omani (Alanen 2011: 150). Olen yrittänyt muotoilla kysymykset yksinkertaisiksi, jotta suomenoppijoiden on ollut helppo hahmottaa kysymyksen tarkoitus varsinkin, koska kysely on toteutettu suomeksi. Tästä syystä koen myös, että minun oli tärkeää olla paikalla, kun suomenoppijat vastasivat kyselyyn. Autoin heitä kielellisesti, jos he eivät ymmärtäneet kysymyksen ydintä, mutta pyrin olemaan johdattelematta heidän vastauksiaan.

4.2 Kyselylomake

Kyselylomakkeeni mallina olen soveltanut kahta motivaatiotutkimukseen soveltavaa kyselylomaketta (Dörnyei–Chan 2013; You–Dörnyei 2016; You–Dörnyei–Csizér 2016). Dörnyein, Youn ja Csizérin (2016) luomaa kyselylomaketta on käytetty tutkimuksessa, jossa tarkastellaan kiinalaisten opiskelijoiden motivaatiota englannin kielen oppimiseen. Dörnyein ja Chanin (2013) tutkimusta on tarkasteltu tarkemmin johdannossa ja alaluvussa 3.3. Youn ym. (2016) alkuperäinen kyselylomake koostuu kolmesta eri osasta. Ensimmäisessä osassa on 42 väittämää englannin kielen oppimisesta, kun taas toinen osa koostuu 31 väittämästä, jotka liittyvät oppimistyyleihin. Väittämiin vastataan kuusiportaisen Likert-asteikon mukaisesti. Yhteensä väittämiä on siis 73 kappaletta. Kolmannessa osassa kysytään vastaajan taustatiedot sekä muutama täsmentävä kysymys liittyen englanninopintoihin. Taustatiedot tai **asiakysymykset** (Dörnyei 2003) ovat kysymyksiä, jotka voivat liittyä esimerkiksi vastaajien sukupuoleen, ikään tai koulutustaustaan. Tällaisten tietojen avulla

tutkija pystyy halutessaan kuvaamaan, luokittelemaan ja vertailemaan informantteja erilaisissa tutkimuksissa (Alanen 2011: 149.)

Dörnyein ja Chanin (2013) kyselylomake taas koostuu peräti neljästä osasta: ensimmäinen osa sisältää väittämiä kielenoppimisesta ja toinen osa taas oppimistyyleistä. Kolmannessa osassa vastaajaa pyydetään arvioimaan erilaisia mielikuvia ja neljännessä kysytään vastaajan taustatietoja. Väittämiin vastataan viisiportaisen Likert-asteikon mukaan, jota hyödynnän myös itse tässä tutkielmassa. **Likert-asteikon** tarkoitus on, että henkilö vastaa väittämään ympäröimällä numeron, joka kuvaa hänen mielipidettensä parhaiten. Keskeistä on, että samaa kohdetta mitataan monilla eri tavalla muotoiluilla väittämillä: näin kyselyn reliabiliteetti ja validiteetti kasvavat, kun tutkimus ei pohjaudu vain yhteen kysymykseen ja sen vastaukseen. (Alanen 2011: 150.) Omassa kyselylomakkeessani esitetään myös väittämiä siten, että ne mittaavat samaa kohdetta eri tavalla, esimerkiksi *Pidän suomen kielen opiskelusta* ja *En pidä suomen kielen opiskelusta*. Kyselylomakkeeni väittämät ovat siis **suljettuja kysymyksiä**, mikä tarkoittaa, että tutkimukseni suomenoppijoille on annettu vaihtoehtoisia vastauksia vastattavaksi. Kyselylomakkeeni väittämien viisi vastasvaihtoehtoa ovat: *1 täysin eri mieltä; 2 jonkin verran eri mieltä; 3 ei samaa eikä eri mieltä; 4 jonkin verran samaa mieltä ja 5 täysin samaa mieltä*.

En ole ottanut kaikkia alkuperäisten kyselylomakkeiden (Dörnyei–Chan 2013; You–Dörnyei 2016; You–Dörnyei–Csizér 2016) kysymyksiä mukaan omaan kyselylomakkeeseeni, vaan olen valinnut kyselyyni ne kysymykset, jotka ovat keskeisiä aiheeni kannalta. Tutkielmani keskittyy suomen kielen opiskelumotivaatioon ja opiskeluun liittyviin tavoitteisiin, mistä syystä olen jättänyt esimerkiksi suoraan oppimistyyliin liittyvät kysymykset kokonaan pois. En ole myöskään ottanut mukaan Dörnyein ja Chanin (2013) mielikuvatehtävää. Koska kaikki kysymykseni liittyvät suomen kielen opiskeluun, en ole ryhmitellyt kyselylomakkeeni kysymyksiä tarkemmin eri osiin. Myös itse kielen opiskeluun liittyviä kysymyksiä olen muokannut oman tutkimusaiheeni pohjalta. Olen itse lisännyt **avokysymyksiä** (esim. *Miksi?*) kyselyyni syventämään tiettyjen väittämien vastauksia. Avokysymysten tarkoitus on selittää suljettujen kysymysten vastausta paremmin: näin informantin oma ääni pääsee osaksi tutkimusta. (Alanen 2011: 150–151).

Tutkimuksessani käytetty sähköinen Webropol-kyselylomake (ks. liite 1) sisältää ensiksi lyhyen esittelyn itsestäni sekä tutkimuksestani. Esittelyn jälkeen ohjeistan, miten kyselyyni tulee vastata. Muistutan tutkimukseni suomenoppijoita myös siitä, että tulokset käsitellään luottamuksellisesti, eli heidän nimensä eivät tule näkymään valmiissa tutkielmassa. Nimeä kysyttiin siksi, että pystyn

yhdistämään informantin arvosanan motivaatioon. Tutkimukseni suomenoppijat ovat anonymisoitu analysointivaiheessa niin, että tutkimus täyttää eettiset periaatteet. Huomautan myös, ettei kysely ole koe: kysymyksiin ei siis ole oikeita tai väriä vastauksia. Suomenoppijat vastaavat kyselyn alussa ensiksi kuuteen taustatietokysymykseen esimerkiksi sukupuolesta, kursseista ja edeltävistä suomenopinnoista.

Asiakysymysten jälkeen kyselylomakkeeni sisältää yhteensä 38 suomenkielistä kysymystä, joista 33 on erilaisia väittämiä ja 5 avoimia kysymyksiä. Väittämät esitetään sattumanvaraisessa järjestyksessä, ja ne liittyvät suomen kielen opiskeluun ja suomen kielen käyttöön. Väittämät on muotoiltu sekä positiivisesti että negatiivisesti, esimerkiksi *Suomen kielen opiskelu on tärkeää* tai *Suomen kielen opiskelu on turhaa*. Neljän väittämän jälkeen suomenoppijoilta kysytään vielä täydennyskysymys (*Miksi?*), minkä lisäksi kyselyn lopussa on yksi erillinen avokysymys (*Mitkä ovat tavoitteesi suomen kielen opiskelussa?*). Suomenoppijoita on ohjeistettu vastaamaan avokysymyksiin suomeksi, mutta osa on kuitenkin päättänyt käyttää englantia vastatessaan kysymyksiin. En ole jättänyt englanninkielisiä vastauksia pois analyysistä, koska englannin kielen käyttö ei vaikuta tutkimustuloksiini. Esittelen suomenoppijoiden suorat lainaukset ensiksi englanniksi, minkä jälkeen olen itse vapaasti kääntänyt vastaukset suomeksi.

4.3 Kysely tutkimusmenetelmänä tässä tutkimuksessa

Kyselytutkimus on valittu tutkimusmenetelmäksi sen vuoksi, että se on yksinkertaisesti tehokkain tapa kerätä laajaa aineistoa (Alanen 2011: 160). Tästä syystä en ole valinnut tutkimusmenetelmäksi esimerkiksi haastattelua, koska yksittäisten haastatteluajkojen järjestäminen olisi ollut hankalaa. Ryhmähaastattelu taas olisi voinut vaikuttaa liikaa yksittäisten henkilöiden vastauksiin. Suomen kielellä kommunikointi tutkimusaiheestani olisi myös luultavasti ollut haasteellista jopa jatkokurssilaisille. Koska tutkielmani käsittelee opiskelijoiden mielipiteitä ja tuntemuksia, koen kyselytutkimuksen olevan sopiva metodi aineiston keräämiseen: haluan tarkastella motivaatiota määrällisesti, mutta haluan myös syventyä suomen kielen opiskelumotivaatioon ja siihen vaikuttaviin tekijöihin suomenoppijoiden avovastausten avulla.

Kyselylomake on toimiva analyysityökalu sekä määrällisissä että laadullisissa tutkimuksissa (Alanen 2011: 146). Aineistoni koostuu suuremmaksi osaksi suljetuista väittämistä, minkä vuoksi käytän tässä tutkimuksessa eniten määrällisiä menetelmiä aineiston analysoimiseksi. Aineiston analyysia varten

käytän Webropol-ohjelmaa, joka muuntaa vastaukset valmiiksi tilastollisiksi raporteiksi. Lisäksi olen käyttänyt apuna myös taulukkolaskentaohjelma Exceliä. Määrälliset tulokset esittelen taulukoissa prosentuaalisesti.

Suljettujen väittämien vastauksia käsittelen määrällisesti ensin jokaisen eri jatkokurssin näkökulmasta selvittääkseni, ovatko suomenoppijat motivoituneita opiskelemaan suomea ja esiintykö motivaatiossa eroja eri kurssiasteiden välillä. Tämän jälkeen luvussa käsitellään tarkemmin tiettyjen suljettujen väittämien vastauksia yhteisesti kaikkien suomenoppijoiden (N= 19) näkökulmasta. Suljettujen väittämien vastausvaihtoehdot olen yhdistänyt kolmeksi eri ryhmäksi *jonkin verran eri mieltä / täysin eri mieltä; ei samaa eikä eri mieltä ja jonkin verran samaa mieltä / täysin samaa mieltä*. Väittämät suomen kielen opiskelun tärkeydestä ja helppoudesta sisältävät lisäksi täydentävän avokysymyksen (*Miksi?*), jonka vastauksia käsittelen laadullisesti. Samalla tavalla tarkastelen myös kyselylomakkeeni viimeisen kysymyksen (*Mitkä ovat tavoitteesi suomen kielen opiskelussa?*) vastauksia. Avovastausten tarkoitus on täydentää suljettujen väittämien vastauksia. Kiinnitän huomiota esimerkiksi siihen, toistuvatko suomenoppijoiden vastauksissa tietyt tavoitteet tai miten suomenoppijat perustelevat suomen kielen opiskelun tärkeyttä. Suomenoppijoiden vastauksista annan konkreettisia esimerkkejä suorien lainausten avulla, ja vastausten perään on lisätty huomio kurssiasteesta (esim. JK I).

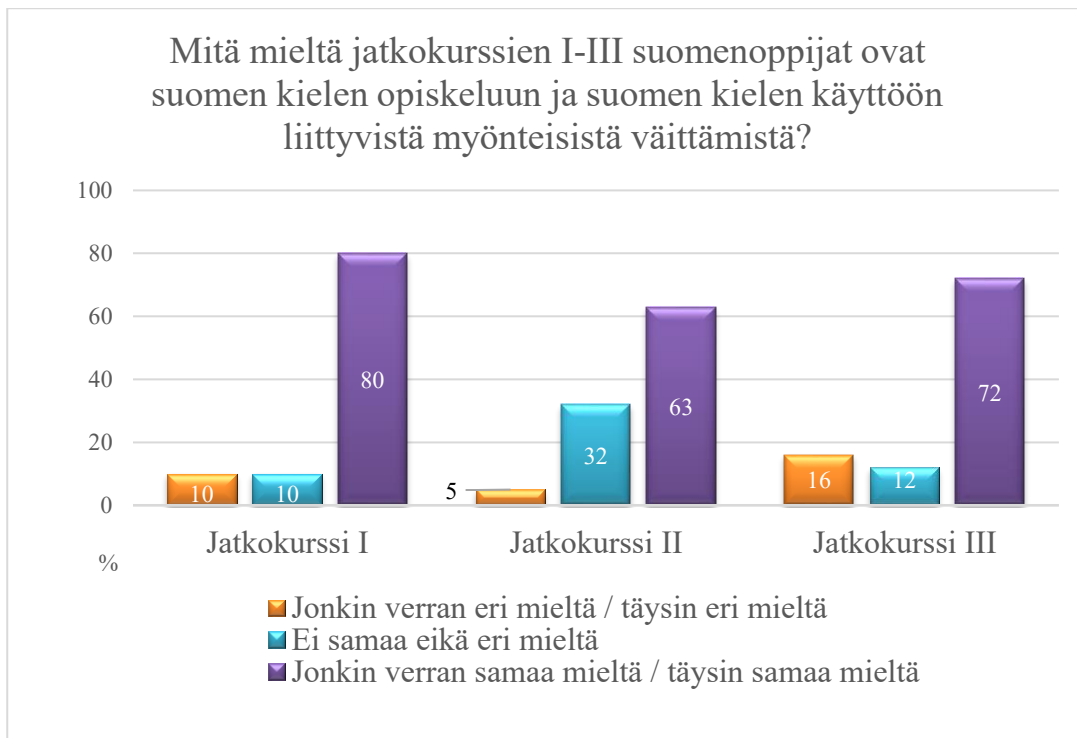
5 Suomenoppijoiden motivaatio suomen kielen jatkokursseilla I–III

Tässä luvussa esittelen tutkimustulokseni. Luku jakautuu erillisiin alalukuihin, jotka käsittelevät eri teemoja vastaten samalla tutkimuskysymyksiini. Ensimmäisen alaluku (5.1) käsittelee suomenoppijoiden näkemyksiä suomen kielen opiskelusta. Alaluvun 5.2 teema puolestaan on arvosanan ja motivaation yhteys. Alaluvussa 5.3 selvitetään, millaisia tavoitteita suomenoppijoilla on suomen kielen opiskelussa ja miten motivaatio näkyy tavoitteissa.

5.1 Näkemyksiä suomen kielen opiskelusta

5.1.1 Suomen kielen opiskelumotivaatio ja kurssiasteiden erot

Tutkielmani keskeisin tarkoitus on selvittää, ovatko suomenoppijat suomen kielen jatkokursseilla I–III motivoituneita opiskelemaan suomea. Lisäksi tutkin sitä, esiintyykö motivaatiossa eroja eri kurssiasteiden välillä. Selvittääkseni suomenoppijoiden motivaation ja mahdolliset erot kurssiasteiden välillä olen ensiksi laskenut, kuinka moni eri jatkokurssin suomenoppija on valinnut myönteisten väittämien kohdalla tietyn vastausvaihtoehdon. Myönteisillä väittämillä tarkoitan tässä tutkielmassa yksinkertaisesti niitä väittämiä, joissa suomen kielen opiskelu ja suomen kielen käyttö nähdään hyvänä asiana (esim. *Suomen kielen opiskelu on mukavaa* tai *Haluan puhua suomea suomalaisten ystäväieni kanssa*). Samankaltaisella tavalla tuloksiaan on analysoinut myös esimerkiksi Lehtinen (2019). Kyselylomakkeeni sisältää yhteensä 22 myönteistä väittämää. Myönteisten väittämien ulkopuolelle olen jättänyt väittämät suomen kielen pakollisuudesta, joita tarkastellaan myöhemmin alaluvussa 5.1.2 Kuvio 1 havainnollistaa, miten suomenoppijat eri jatkokursseilta ovat vastanneet myönteisiin väittämiin suomen kielen opiskelusta ja suomen kielen käytöstä.

Kuvio 1. Myönteisten väittämien (N= 22) vastausjakauma jatkokurseittain.

Kuvio 1 havainnollistaa, että jatkokurssien I–III suomenoppijat ovat selvästi samaa mieltä myönteisten väittämien kanssa. Jopa 80 % jatkokurssin I suomenoppijoista on vastannut olevansa *jonkin verran tai täysin samaa mieltä* myönteisten väittämien kanssa. Vastaavasti vain 10 % jatkokurssin I suomenoppijoista on vastannut olevansa *jonkin verran tai täysin eri mieltä* myönteisten väittämien kanssa. Myös neutraalia vastausvaihtoehtoa (*ei samaa eikä eri mieltä*) on valittu harvoin: vain 10 % jatkokurssin I suomenoppijoista ei ole *samaa eikä eri mieltä* myönteisten väittämien kanssa. Tämä osoittaa, että jatkokurssin I suomenoppijoilla on selkeä mielipide väittämiin suomen kielen opiskelusta ja suomen kielen käytöstä. Huomioitavaa on se, että jatkokurssin I suomenoppijoiden positiivisten vastausten määrä on korkein kaikista jatkokurseista. Jatkokurssi I on nimensä mukaisesti ensimmäinen kurssi alkeiskurssien jälkeen, mikä tarkoittaa, että aihepiirit ovat vielä suhteellisen konkreettisia ja yksinkertaisia (esim. vaatteet ja ruumiinosat). Tämä voi osaltaan vaikuttaa siihen, että suomenoppijat ovat vielä innostuneita oppimaan, koska opittavat asiat ovat selkeitä ja yksinkertaisia. Lisäksi kurssisisältö on opinto-oppaassa kirjoitettu englanniksi, mikä saattaa herättää suomenoppijoissa helpottuneisuuden tunnetta.

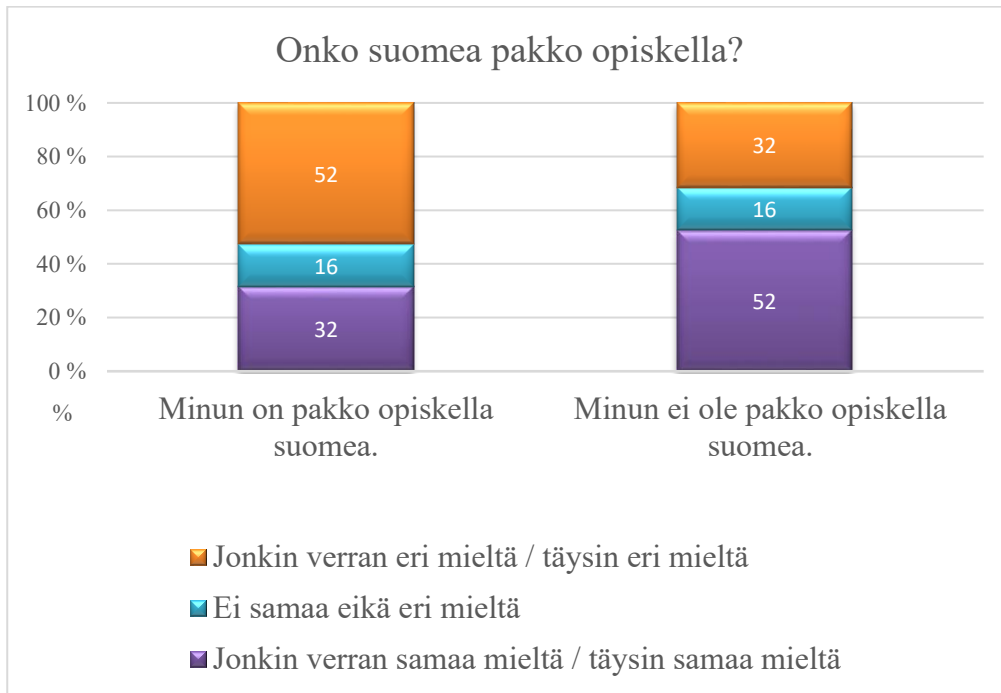
Jatkokurssin II kohdalla on huomioitava se, että kyseiseltä kurssilta ei saatu kerättyä tutkimusmateriaalia kuin yhdeltä suomenoppijalta, kun vastaavasti jatkokurssin I suomenoppijoita on 12 ja jatkokurssin III suomenoppijoita kuusi. Jatkokurssin II suomenoppija on myös selkeästi *melkein*

tai *täysin samaa mieltä* myönteisten vastausten kanssa: 63 % vastauksista on positiivisia, mikä on kuitenkin alhaisin prosenttimäärä kaikista jatkokursseista. Huomioitavaa on myös tulos neutraalien vastausten kohdalla. Jatkokurssin II suomenoppijan vastauksista 32 % on neutraaleja, eli hän ei ole *samaa eikä ei eri mieltä* myönteisten väittämien kanssa. Neutraalien vastausten prosenttimäärä on korkein kaikista jatkokursseista. Tulos ilmaisee sen, että jatkokurssin II suomenoppijalla ei ole johdonmukaista mielipidettä esitettyihin väittämiin suomen kielen opiskelusta ja käytöstä. Jatkokurssin II suomenoppijalla on vain erittäin harvoin *jonkin verran* tai *täysin eri mieltä* myönteisten väittämien kanssa: vain 5 % vastauksista on negatiivisia.

Jatkokurssin III suomenoppijat ovat myös muiden jatkokurssien suomenoppijoiden tapaan joko *jonkin verran* tai *täysin samaa mieltä* myönteisten väittämien kanssa: 72 % vastauksista on positiivisia. Huomioitavaa on se, että jatkokurssin III suomenoppijoiden negatiivisten vastausten määrä on toisaalta korkein kaikista jatkokurssien negatiivisista vastauksista (16 %), mutta toisaalta määrä on jälleen varsin alhainen yleisestä näkökulmasta. Jatkokurssin III suomenoppijalla näyttää olevan selkeä mielipide väittämiin, koska neutraalia vastausvaihtoehtoa on valittu harvoin: vain 12 % vastauksista on neutraaleja. Jatkokurssi III oli syyslukukauden jatkokursseista kielitaitotasoon nähden korkein kurssi, mikä voi selittää negatiiviset vastaukset. Kurssin sisältö koostuu jo suhteellisen haastavista kielioppikokonaisuuksista (esim. passiivi), minkä lisäksi suomen kirjakielestä eroava suomen puhekieli on kurssilla keskeisessä roolissa. Kurssin aihepiirit ovat myös vaikeaselkoisempia (esim. kulttuuri, ympäristönsuojelu) kuin jatkokurssin I aihepiirit. Jatkokurssilla III pitää siis jo ennestään hallita vanhoja kielioppisääntöjä, mutta opetella myös paljon uutta. Lisäksi sanasto muuttuu yhä vaativammaksi, koska aihepiirit laajenevat. Kaikki tämä voi johtaa myös turhautumiseen: edistyneempien suomenoppijoiden turhautuminen kasvaa, kun kehitys kielenoppimisessa hidastuu varsinkin, kun opittavien asioiden määrä samalla kasvaa. Turhautuminen on siis myös syytä ottaa huomioon, kun pohditaan negatiivisten vastausten määrän kasvua ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Suomenoppijat jatkokursseilla I–III vaikuttavat olevan positiivisten vastausten (*jonkin verran* tai *täysin samaa mieltä*) määrän mukaan motivoituneita opiskelemaan suomea. Motivaatioon voi vaikuttaa kuitenkin monia asia kuten esimerkiksi, kokeeko suomenoppija suomen opiskelun pakolliseksi, hyödylliseksi tai helpoksi.

5.1.2 Ei pakollinen mutta hyödyllinen ja tärkeä suomen kieli

Suomen kielen jatkokurssit I–III ovat tutkielmani suomenoppijoille vapaaehtoisia, minkä lisäksi heidän muu opiskelu tapahtuu englanniksi. Koska he kuitenkin opiskelevat ja elävät suomenkielisessä yhteiskunnassa, halusin kysyä heiltä, onko suomea pakko opiskella. Kuvio 2 esittelee, miten jatkokurssien I–III suomenoppijoiden vastaukset ovat jakautuneet pakollisuus-väittämiä esitettäessä.

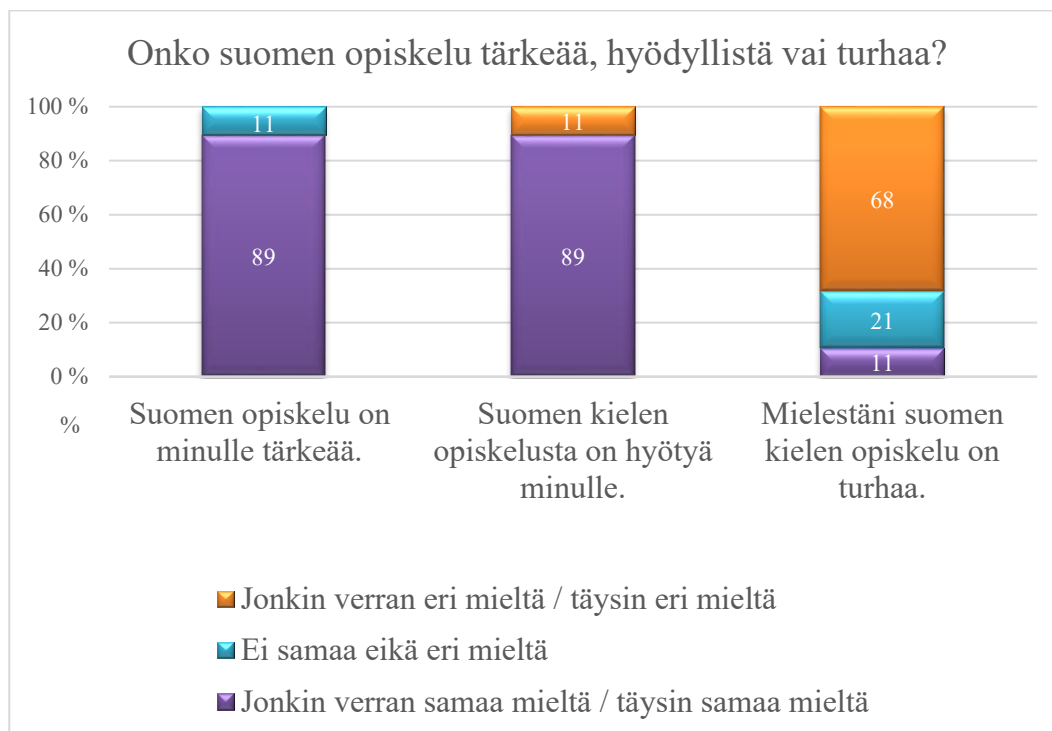

Kuvio 2. Pakollisuutta käsittelevien väittämien vastausjakauma suomen jatkokursseilla I–III yhteensä.

Suomenoppijat eivät ole täysin yksimielisiä suomen opiskelun pakollisuudesta. Hieman yli puolet (52 %) jatkokurssien I–III suomenoppijoista on *jonkin verran tai täysin eri mieltä* siitä, että suomea on pakko opiskella. Noin kolmasosa (32 %) suomenoppijoista taas on *jonkin verran tai täysin samaa mieltä* siitä, että suomea on pakko opiskella. Kyselylomakkeen saatetekstissä kerrottiin väittämien liittyvän suomenoppijoiden omiin mielipiteisiin ja ajatuksiin suomen kielen opiskelusta ja suomen kielen käytöstä. Näin ollen yli puolella jatkokurssien I–III suomenoppijoista on sitä mieltä, ettei suomea ole pakko opiskella. Osa suomenoppijoista on voinut ohjeista huolimatta rinnastaa väittämän sisällön suoraan opiskeltavaan tutkintoonsa eli siihen, ovatko suomen kielen opinnot pakollisia informantin omassa opinto-ohjelmassa. Koska suomen jatkokurssit ovat vapaaehtoisia, se voi näkyä myös suomenoppijoiden vastauksissa. Osa suomenoppijoista voi olla myös palaamassa opintojensa jälkeen takaisin kotimaahansa, mikä on myös saattanut vaikuttaa tulokseen: koska he eivät ole jäämässä Suomeen, he eivät koe pakollista tarvetta opiskella suomea. Kolmasosa suomenoppijoista

pitää suomen opiskelua kuitenkin välttämättömänä, mikä voi tarkoittaa, että heillä on todennäköisesti tärkeä syy opiskella suomea. Syy suomen kielen opiskeluun voi olla esimerkiksi työpaikan saaminen Suomesta tai yksinkertaisti suomalaiseen yhteiskuntaan integroituminen. He haluavat oppia kommunikoidaan suomeksi jokapäiväisessä elämässä ja ymmärtämään suomalaista kulttuuria, mikä ei onnistu ilman suomen kielen opintoja. Nämä voivat olla syitä siihen, miksi osa jatkokurssien suomenoppijoista kokee, että heidän on pakko opiskella suomea. Suomen kielen pakollisuus nousee esille myös suomenoppijoiden avoimissa vastauksissa, jotka esitellään seuraavaksi suljettujen väittämien ohella.

Suomenoppijat jatkokursseilla I–III ovat enimmäkseen sitä mieltä, että heidän ei ole pakko opiskella suomea. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteivätkö he kokisi hyötyvän suomen kielen opiskelusta. Kuvio 3 havainnollistaa, että jatkokurssien I–III suomenoppijat pitivät suomen kielen opiskelua sekä tärkeänä että hyödyllisenä.

Kuvio 3. Hyödyllisyyttä, tärkeyttä ja turhuutta käsittelevien väittämien vastausjakauma suomen jatkokursseilla I–III yhteensä.

Suuri enemmistö (89 %) suomen kielen jatkokurssien I–III suomenoppijoista on *jonkin verran* tai *täysin samaa mieltä* siitä, että suomen opiskelu on oppijalle itselleen tärkeää ja hyödyllistä. Todella harva (11 %) ei ole osannut vasta, onko suomen opiskelu tärkeää vai ei. Yksikään suomenoppija ei ole kuitenkaan ollut *jonkin verran* tai *täysin eri mieltä* kysyttäessä, onko suomen opiskelu tärkeää,

mikä on ehdottomasti positiivinen tulos. Myös harva (11 %) suomenoppija on vastannut olevansa *jonkin verran tai täysin eri mieltä* kysyttäessä suomen kielen opiskelun hyödyllisyydestä. Suomenoppijat jatkokursseilla I–III näyttävät näin ollen olevan sitä mieltä, että suomen opinnoilla on jokin merkitys heidän itsensä kannalta. Väittämän *Mielestäni suomen kielen opiskelu on turhaa* kohdalla vastaukset eivät täysin vastaa positiivisten kontrollikysymysten vastauksia. Tämä voi johtua siitä, että suomenoppijat ovat ajatelleet, onko suomen kielen opiskelu yleisesti turhaa vai hyödyllistä. Kuitenkin vain 11 % suomenoppijoista on sitä mieltä, että suomen kielen opiskelu on turhaa, mikä vastaa osittain positiivisten kontrolliväittämien tuloksia. Neutraalien vastausten määrän kohoamisen (21 %) voi tulkita samalla tavalla: suomenoppijalle itselleen suomen kielen opiskelu ei välttämättä ole turhaa, mutta yleisestä näkökulmasta katsottuna, hän ei ole täysin varma.

Väittämien *Suomen kielen opiskelu on minulle tärkeää* ja *Mielestäni suomen kielen opiskelu on turhaa* kohdalla suomenoppijoilta kysyttiin myös avoin jatkokysymys, *Miksi?* Jatkokurssien I–III suomenoppijat perustelevat eri tavoin, miksi suomen kielen opiskelu on tärkeää tai turhaa. Molempien väittämien vastauksista nousevat esiin samat teemat. Perustelut liittyvät Suomessa työskentelyyn ja ihmissuhteisiin, kulttuuriin, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja yleisesti kieltenoppimiseen sekä perusteluun, että tulevaisuus nähdään muualla kuin Suomessa. Erityisesti perustelut, miksi suomen kielen opiskelu on turhaa, liittyvät suuremmaksi osaksi siihen, ettei suomen kieltä tarvitse Suomen ulkopuolella.

Vastausten perusteella suomenoppijat tiedostavat, että Suomessa eläminen, työskentely ja ihmissuhteiden luominen edellyttävät suomen kielen taitoa. Vastauksissa puhutaan myös tulevaisuudesta Suomessa (esimerkit 1 ja 5), mikä tarkoittaa, että suomenoppijat pitävät suomen opiskelua tärkeänä, koska he haluavat jatkossa elää elämäänsä Suomessa. Vastauksissa käsitetään myös, että ammatinharjoittaminen vaatii suomen kielen osaamista (esimerkki 4). Osa suomenoppijoista perustelee suomen kielen opiskelun tärkeyttä myös sillä, että heillä on elämässään läheisiä ihmisiä (puoliso, sukulaiset), joiden kanssa he haluavat kommunikoida suomeksi (esimerkit 2 ja 3). Suomen kieli nähdään siis yhdistävänä tekijänä suomenoppijan ja hänen läheistensä välillä. Vastauksissa painotetaan myös tarkasti sitä, että suomen kielen opiskelu ja osaaminen on tärkeää, mutta vain jos ihminen haluaa jäädä Suomeen (esimerkit 6, 7 ja 8).

- (1) Koska minä haluan pysyä suomessa ja työ täällä. (JK I)
- (2) Minun mies on suomalainen. (JK I)

- (3) Koska minun isän perhen on suomalaiset, minä olen puoli suomalainen (mutta asuin brasilialla ja U.S.A. koko minun elämä). Haluan kommunikoida minun perheen kanssa suomeksi. (JK I)
- (4) Koska haluaisin saada työlupa hammaslääkäreksi Suomessa. (JK III)
- (5) Voin tulevaisuudessa asua suomessa. (JK I)
- (6) Minä haluan asua suomessa. Minusta suomen kielen opiskelu on tärkeä. (JK I)
- (7) koska ihmisen, jotka haluvat jäädä tänne, täytyy oppia suomea. Se on ei turha kielen. Mutta so on hyödyllinen vain suomess. (JK I)
- (8) Jos mä haluan asua Suomessa, mun on pakko osata suomen kieltä. (JK III)

Myös kulttuurin ymmärtäminen ja yhteenkuuluvuuden tunne suomalaisten kanssa nousevat esille suomenoppijoiden vastauksista (esimerkit 9 ja 12). Suomen kielen osaaminen ja sitä kautta kulttuurin tunteminen liitetään siis vahvasti yhteen, minkä lisäksi mainitaan myös erilaisten tiedotusvälineiden seuraaminen (esimerkki 11). Vastauksissa korostetaan erityisesti suomen kielen osaamisen ainutlaatuisuutta, vaikka suomi nähdäänkin vaikeana ja monimutkaisena kielenä (esimerkit 13 ja 14).

- (9) Koska asun Suomessa ja haluaisin ymmärtää kieli. I would like to learn more about the Finnish people and connect with them. I consider learning the language to be one of the key ways of doing that. [Haluaisin oppia enemmän suomalaisista ja tuntea yhteenkuuluvuutta heidän kanssaan. Koen kielenoppimisen olevan yksi keskeisistä keinoista tehdä se.]¹ (JK I)
- (10) Pidän kielten oppimisesta. (JK III)
- (11) Koska minun mielestä Suomen opiskelu auttaa minua kommunikoimaan muiden ihmisten kanssa, kuuntelemaan radiota, lukemaan uutisia. Myös, minä haluaisin jäädä Suomessa opinnon valmistumisen jälkeen
- (12) Koska haluan tuntea Suomen paremmin. (JK II)
- (13) It's an interesting language, a bit like a puzzle, and I find it fascinating. [Se on mielenkiintoien kieli, vähän kuin palapeli, ja minusta se on kiehtovaa.] (JK I)
- (14) Ei monta ihmistä puhuvat suomea. Suomalaiset puhuvat myös hyvä englantia, sitten en tarvitse suomea tulevaisuudessa. Mutta, olen kiinnostunut kielistä, ja suomea on tosi erilaista. Suomen opiskeleminen on ollut kiva haaste. (JK III)

---

¹ Käytän hakasulkeita erottamaan omat vapaamuotoiset käännöksetni suomenoppijoiden vastauksista. Käytän samaa merkintätapaa läpi tutkielman.

Suomenoppijoiden vastauksista nousee esille myös teema, joka liittyy tulevaisuudensuunnitelmiin muualla kuin Suomessa. Erityisesti tämä teema nousee esille kielteisen väittämän (*Suomen kielen opiskelu on turhaa*) kohdalla. Jos suomenoppija kokee, ettei hän tule käyttämään suomea tulevaisuudessa, ei kielen opiskelu ehkä ole hänelle itselleen hyödyllistä (esimerkki 15). Vastauksissa myös tiedostetaan, että suomen kielen taito olisi hyödyllinen, mutta ei silti nähdä itseään käyttämässä suomea esimerkiksi työelämässä (esimerkki 18). Kukaan suomenoppijoista ei kuitenkaan tuo ilmi, ettei suomen kielestä olisi mitään hyötyä, vaan on haluttu jälleen korostaa tulevaisuudensuunnitelmia: jos haluaa jäädä Suomeen, on suomen kielen osaaminen tärkeää (esimerkki 17). Lisäksi mainitaan, että suomen kielen opiskelu ei ole helppoa (esimerkki 16). Siihen, miten helppoa tai vaikeaa suomen kielen opiskelu suomenoppijoiden mielestä on, keskitytään seuraavaksi.

(15) Minulle se on ehkä turha, koska luultavasti en käytä suomea tulevaisuudessa...

(JK III)

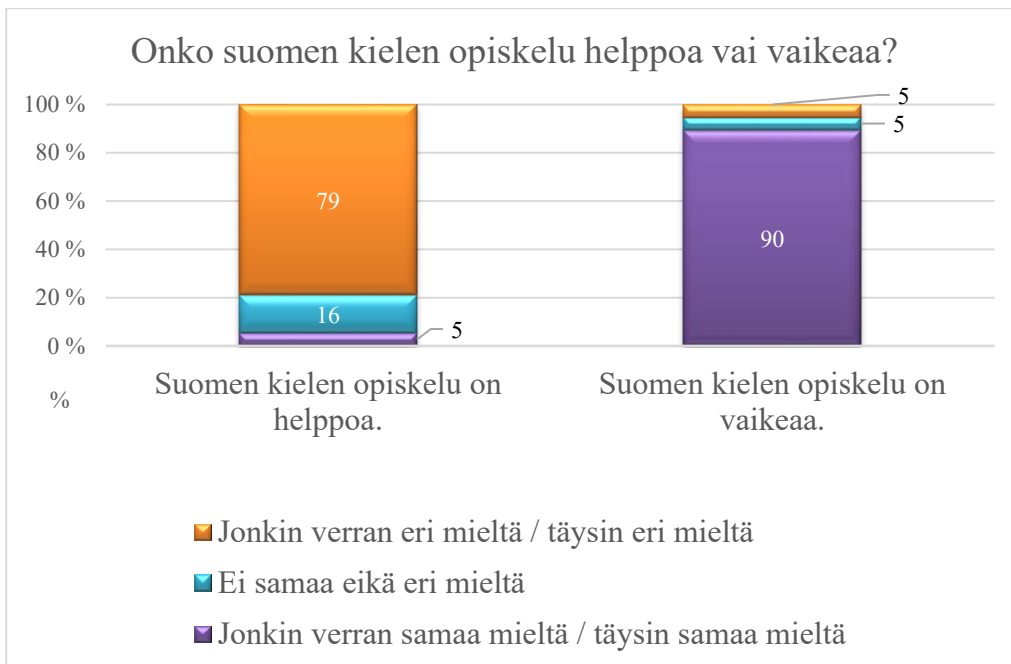
(16) Se on vaikea. (JK III)

(17) Riippua mistä minä asuun, jos asuun Suomessa, ei ole turhaa, mutta jos en asuu Suomessa, vähän turhaa. (JK I)

(18) Opiskelen suomea ja olisi hyvä ymmärtää ja puhua suomea, mutta luulen, että tulevaisuudessa en matkusta taas Suomeen, tai että puhun suomeksi minun työpaikkani. (JK III)

5.1.3 Vaikea mutta ainutlaatuinen suomen kieli

Suomenoppijat mainitsevat suomen kielen olevan ainutlaatuinen, palapelimainen kieli, jota harva ulkomaalainen osaa. Suomen kieli tiedettävästi myös eroaa suhteellisen paljon esimerkiksi englannin tai ruotsin kielestä, mikä voi hankaloittaa oppimista. Tämän tutkielman suomenoppijat ovat myös suorittaneet alkeiskurssit, joiden jälkeen opeteltavat asiat yleensä vaikeutuvat ja lisääntyvät. Kuviosta 4 käy ilmi, pitävätkö suomen jatkokurssien I–III suomenoppijat suomen kielen opiskelua helppona vai vaikeana.

Kuvio 4. Helppoutta ja vaikeutta käsittelevien väittämien vastausjakauma suomen kielen jatkokursseilla I–III yhteensä.

Kuten kuvio 4 havainnollistaa, suomenoppijoilla on selkeä mielipide suomen kielen opiskelun helppoudesta – tai oikeastaan sen vaikeudesta. Myönteiseen väittämään (*Suomen kielen opiskelu on helppoa*) 79 % suomenoppijoista on vastannut olevansa *jonkin verran* tai *täysin eri mieltä*. Vastaavasti kielteisen väittämän (*Suomen kieli on vaikeaa*) kanssa jopa 90 % on *jonkin verran* tai *täysin samaa mieltä*. Tämä tarkoittaa, että valtaosa suomenoppijoista jatkokursseilla I–III kokee suomen kielen opiskelun selkeästi vaikeaksi. Suomen kielen opiskeluun liitetään hyvin usein adjektiivi *vaikea*, mikä voi selittää syyn eroavaisuuteen: suomenoppijat ovat nimenomaan halunneet painottaa, ettei suomen opiskelu ole helppoa, ja vain 5,3 % suomenoppijoista kokee, että suomen kielen opiskelu on helppoa. Neutraali vastausvaihto (*ei samaa eikä eri mieltä*) on valittu enemmän myönteisen kuin kielteisen väittämän kohdalla, mikä myös osaltaan kertoo siitä, että suomenoppijoilla on ollut selkeämpi mielipide kielteisessä väittämässä. Edellisten väittämien kohdalla kysyttiin jälleen tarkentava jatkokysymys, *miksi* suomen kielen opiskelu on helppoa ja vaikeaa. Vastauksissa on jälleen näkyvissä yhteisiä teemoja, jotka liittyvät kielenoppimisen aihealueisiin, suomen kielen luonteeseen sekä suomen kielen sitkeään harjoitteluun.

Erilaiset kielenoppimiseen liittyvät aihealueet korostuivat suomenoppijoiden vastauksissa. Suomenoppijat mainitsevat vastauksissa suomen kielen hankalan ja omalaatuisen kieliopin, jossa on paljon muistettavaa (esimerkit 19 ja 21). Lisäksi vaikeuksia aiheuttavat myös sijamuotojen

tunnistaminen sekä astevaihtelu (esimerkki 20). Suomenoppijoiden mielestä suomen kielen sanat näyttävät samoilta keskenään, mutta eroavat taas englanninkielisistä sanoista (esimerkit 22 ja 23). Ääntäminen koetaan kuitenkin helppona, mikä on ymmärrettävää, koska suomen kielen sanat lausutaan ortografian mukaisella tavalla.

- (19) Koska suomen kielioppi on vaikeaa ja tarvitsen muistaa paljon sanat ja kieliopit. (JK II)
- (20) On vaikea tietää missä partitiivi, objekti tai genetiivi on. Sanassa voi myös olla muutos (kk-k, ng-nk). Muutokset ovat vaikeita.
- (21) Koska kielioppi on ainutlaatuinen. (JK I)
- (22) Suomen sanat ovat erilaisia kuin englantia. (JK I)
- (23) Sanat näyttää samalta. (JK I)
- (24) Ääntäminen on helppoa. (JK I)

Suomenoppijoiden vastauksissa verrataan suomen kieltä myös muihin kieliin ja mainitaan sen olevan hyvin erilainen verrattuna esimerkiksi omaan äidinkieleen tai Englantiin (esimerkit 25 ja 28), mistä syystä suomen kielen opiskelu vaatii paljon harjoittelua. Vaikka kielitaito olisi kuinka kattava, suomen kieli nähdään silti poikkeavimpana kaikista osattavista kielistä (esimerkki 27). Suomen kielen ainutlaatuisuus tuodaan jälleen esiin vastauksissa (esimerkki 26), mutta suomen sukulaiskielen opiskelusta on löydetty helpotusta suomen kielen opiskeluun (esimerkki 29).

- (25) Se on erilainen kuin minun äidinkieleni. (JK III)
- (26) Se ei ole samanlainen kuin mikään kieli. (JK I)
- (27) Se on tosi erilainen kuin kielet minä jo puhun (portugaliaa, englantia, espanjaa, ranskaa). (JK I)
- (28) Its clearly not as easy as learning for example English. Its much harder and it needs much effort. [Suomi ei epäilemättä ole yhtä helppoa kieli oppia kun esimerkiksi englantia. Se on paljon vaikeampaa ja vaatii kovaa työtä.] (JK I)
- (29) Suomi on unkarin sukukieli, ja kielioppi on sama. (JK I)

Suomenoppijat ovat myös erittäin tietoisia siitä, että suomen kielen opiskelu vaatii harjoitusta. Vastauksissa toistetaan suomen kielen opiskelun vaikeutta, mutta mainitaan myös oma motivaatio opiskella suomea lisää (esimerkki 32). Osa suomenoppijoista on siis sitä mieltä, että vaikka suomen kieli voi olla hankalaa opiskella, se on mahdollista oppia harjoittelemalla ja ponnistelulla (esimerkki

33). Vastauksissa muistutetaan myös, että suomen kielen oppiminen voi olla helppoa, kun säännöt ovat selvillä (esimerkki 34). Myös pettymykset ja vastoinkäymiset kuulevat kielenoppimiseen, minkä vuoksi on luonnollista ajatella jopa kielenoppimisen lopettamista kokonaan (esimerkki 30). Vastauksissa on kuitenkin näkyvissä se, että suomenoppijat pyrkivät jatkamaan suomenopintoja, vaikka se välillä olisikin haastavaa.

(30) Its really a dificalt language and some times I feel so disappointed and just want to quit , since I need it to find job here I try to keep on going. [Se on hyvin vaikea kieli, ja joskus olen pettynyt ja haluan vain lopettaa, koska minun on löydettävä työ täältä, yritän vain jatkaa.] (JK I)

(31) Se ei ole helppoa, mutta minun mielestäni minä olen motivoitunut opiskelaan lisää. (JK I)

(32) suomen kielen opiskelu ei helppoa ehka vaikea. jos harjoittelet joka päivä sinä opit. (JK I)

(33) Kun tiedämme kaikkia sääntöjä, se voi olla helppoa. (JK III)

5.2 Arvosana ja motivaatio

5.2.1 Halu saada kurssista hyvä arvosana

Tässä alaluvussa vastataan tutkimuskysymykseeni, onko opiskelijan arvosanalla ja motivaatiolla yhteyttä. Yksi suomenoppija jää kokonaan pois arvosanan ja motivaation yhteyden tarkastelusta, koska häneltä ei saatu kerättyä arvosanaa materiaalinkeruun yhteydessä. Suomenoppijoiden määrä tässä alaluvussa on siis yhteensä 18. Kaikki suomenoppijat antoivat luvan arvosanojensa luovuttamiseen, ja arvosanat on saatu jatkokurssien opettajilta. Seuraava taulukko (taulukko 1) esittelee, miten arvosanat 0–5 ovat jakautuneet jatkokurssien I–III suomenoppijoiden kesken.

TAULUKKO 1. Suomenoppijoiden arvosanajakauma suomen kielen jatkokursseilla I–III.

Arvosana	Määrä (suomenoppija)
0 (hylätty) ja 1 (välttävä)	2
2 (tyydyttävä)	3
3 (hyvä)	4
4 (kiitettävä)	7
5 (erinomainen)	2

Vain yksi suomenoppija on saanut kurssista hylätyn (arvosana 0). Samoin arvosanan 1 on saanut myös vain yksi suomenoppija. Koska vain harva tutkielmani suomenoppija on saanut arvosanaksi hylätyn tai 1, olen yhdistänyt nämä kaksi arvosanaa yhteiseksi ryhmäksi. Jatkokurssien I–III suomenoppijat ovat suoriutuneet jatkokursseista kiitettävästi, koska arvosanaa 4 on saatu selvästi eniten. Kiitettävät arvosanat ja korkea suomen kielen opiskelumotivaatio kaikilla jatkokursseilla (ks. alaluku 5.1.1) kertovat arvosanan ja motivaation välisestä yhteydestä.

Arvosana nähdään opintomenestyksen mittarina, ja se on osa kielenoppimisen motivaatiota. (ks. alaluku 3.2) Seuraavassa taulukossa (taulukko 5) havainnollistetaan, miten kurssista saadut arvosanat ja halu saada kurssista hyvä arvosana suhteutuvat toisiinsa.

TAULUKKO 2. Arvosanojen jakautuminen väittämässä *Haluan suomen kurssista hyvän arvosanan.*

Arvosana	Jonkin verran eri mieltä / täysin eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä / täysin samaa mieltä
HYL + 1	—	2	—
2	—	—	3
3	—	—	4
4	—	—	7
5	—	—	2
Vastaukset yht.	0	2	16

Taulukko 1 kertoo ensinnäkin sen, että väittämään on vastattu enimmäkseen positiivisesti. Toiseksi voidaan todeta, että saman arvosanan saaneet suomenoppijat ovat vastanneet täysin yksimielisesti väittämään *Haluan suomen kurssista hyvän arvosanan.* Suomenoppijat, jotka ovat saaneet arvosanakseen hylätyn ja arvosanan 1, eivät osaa vastata, haluavatko he hyvän arvosanan kurssista. Kun taas suomenoppijat, jotka ovat saaneet arvosanoiksi 2–5, ovat kaikki *jonkin verran* tai *täysin samaa mieltä* siitä, että he haluavat kurssista hyvän arvosanan. On kuitenkin keskeistä muistaa, että ”hyvä” arvosana merkitsee jokaiselle suomenoppijalle eri asiaa. Esimerkiksi arvosanan 1 saanut

suomenoppija voi aivan hyvin pitää arvosanaa hyvänä itselleen, jos tarkoitus on ollut esimerkiksi päästä kurssista läpi ilman korkeampia tavoitteita. Syyt sille, miksi hylätyn ja arvosanan 1 saaneilla suomenoppijoilla ei ole suoraa mielipidettä väittämään voi siis liittyä siihen, mitä he tällä arvosanalla tekevät. Koulumenestys rinnastetaan usein arvosanoihin, millä voi olla vaikutus tulevaisuudensuunnitelmiin: hyvillä arvosanoilla voi erottua työhaussa, ja erityisesti suomenoppijoille hyvät arvosanat suomen kielen oppinoista voivat olla merkityksellisiä. Hylätyn ja arvosanan 1 saaneilla suomenoppijoilla ei ehkä ole mielipidettä väittämään, koska he eivät tiedä tarkkaan, onko arvosanalla jotain merkitystä juuri heille. Tutkimustulosteni perusteella voidaan kuitenkin todeta, että suomenoppijat, jotka ovat saaneet paremman arvosanan kuin 1 haluavat myös kurssista hyvän arvosanan. Tämä tulos kertoo siitä, että arvosanalla ja motivaatiolla on yhteys toisiinsa.

5.2.2 Kotitehtävät ja opiskeluun käytettävä aika

Kotitehtävien tekeminen on osa oppimisprosessia. Kotitehtäviä tekemällä kielenoppija voi myös omaksua uusia asioita, ja joillekin tämä saattaa sopia jopa paremmin kuin luokkahuoneopetus. Kotitehtävien tekeminen voi kertoa myös jotain motivaatiosta, sillä tekemällä kotitehtävät oppija haluaa testata taitojaan ja mahdollisesti oppia lisää. Kotitehtävien tekeminen vaikuttaa usein myös kurssi-arvosanaan, mikä taas voi kertoa jotain motivaation tasosta. Taulukko 2 esittelee, miten eri arvosanat ovat jakautuneet kysyttäessä suomenoppijoilta kotitehtävien tekemisestä.

TAULUKKO 3. Arvosanojen jakautuminen väittämässä *Teen kurssin kotitehtävät*.

Arvosana	Jonkin verran eri mieltä / täysin eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä / täysin samaa mieltä
HYL + 1	2	—	—
2	—	—	3
3	—	—	4
4	—	1	6
5	—	—	2
Vastaukset yht.	2	1	15

Taulukosta 2 nähdään jälleen, että enemmistö suomenoppijoista on vastannut väittämään valitsemalla jommankumman positiivisista vastausvaihtoehdoista. Valtaosa suomenoppijoista jatkokursseilla I–III tekee siis kurssien kotitehtävät. Huomioitavaa on kuitenkin se, että suomenoppijat, jotka ovat saaneet hylätyn tai arvosanan 1, eivät ole samaa mieltä väittämän kanssa: he eivät siis tee kotitehtäviä. Yksi arvosanan 4 saanut suomenoppija on valinnut neutraalin vastausvaihtoehdon (*ei samaa eikä eri mieltä*). Tämä voi kertoa esimerkiksi siitä, että suomenoppija haluaa ilmaista neutraalilla vastausvaihtoehdolla tekevänsä kotitehtävät *joskus*. Tulos kotitehtävien tekemistä on varsin positiivinen, kun otetaan huomioon se, että suomenopinnot ovat vapaaehtoisia ja suomenoppijoilla on myös muita opintoja suoritettavanaan. Osa tutkielmani suomenoppijoista kirjoittaa myös pro gradu -tutkielmaansa, minkä lisäksi osa voi myös tehdä osa-aikatoita. Tulosten mukaan on kuitenkin selvää, että suomenoppijat, jotka ovat saaneet paremman arvosanan kuin arvosanan 1, tekevät kurssien kotitehtävät.

Kuten jo mainittiin, suomenoppijoilla on myös paljon muita opintoja, jotka kuuluvat heidän omiin tutkinto-ohjelmiinsa. Suomen jatkokursseilla I–III itsenäisen työskentelyn määrä on peräti 58 tuntia, minkä lisäksi ryhmäopetustakin on 48 tuntia. Tuntimäärällisesti ajatellen suomen kielen tunnit vievät

paljon aikaa suomenoppijoiden viikoittaisesta opiskeluajasta. Taulukko 3 esittää, mitä mieltä eri arvosanan saaneet suomenoppijat ovat heidän suomen kielen opiskelunsa ajankäytöstä.

TAULUKKO 4. Arvosanojen jakautuminen väittämässä *Käytän aikaa suomen opiskeluun.*

Arvosana	Jonkin verran eri mieltä / täysin eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä / täysin samaa mieltä
HYL + 1	—	—	2
2	—	1	2
3	—	—	4
4	1	2	4
5	1	1	0
Vastaukset yht.	2	4	12

Kuten taulukosta 3 näkyy, tulokset poikkeavat hieman aiemmista (ks. taulukot 1 ja 2). Väittämään on jälleen vastattu pääosin positiivisesti, eli suomenoppijat jatkokursseilla I–III ovat sitä mieltä, että he käyttävät aikaa suomen opiskeluun. Tämän väittämän kohdalla vastauksissa on kuitenkin selvästi eniten hajontaa, ja eroavaisuudet alempien ja korkeimpien arvosanojen välillä ovat mielenkiintoisia. Suomenoppijat, jotka ovat saaneet hylätyn tai arvosanan 1 ovat *jonkin verran* tai *täysin samaa mieltä* siitä, että he käyttävät aikaa suomen opiskeluun. Päinvastaisesti taas ne suomenoppijat, jotka ovat saaneet arvosanan 5, eivät ole samaa mieltä väittämän kanssa tai eivät osaa vastata väittämään. Läheskään kaikki arvosanan 4 saaneet suomenoppijat eivät myöskään ole yksimielisiä väittämän kanssa, minkä lisäksi myös yksi arvosanan 2 saanut suomenoppija ei osaa vastata väittämään. Arvosanan 3 saaneet suomenoppijat taas ovat yksimielisiä väittämän kanssa. Neutraalia vastausvaihtoa on valittu eniten kaikista tämän alaluvun kolmesta väittämästä, mikä voi selittyä väittämän abstraktiudella. Väittämässä ei ole tarkennettu ajankäytön kestoa esimerkiksi tietyllä adverbillä (*paljon, vähän, hiukan*), vaan suomenoppijan on itse pitänyt suhteuttaa oma opiskelunsa väittämän kanssa. Tämä on voinut hankaloittaa vastaamista, joten osa suomenoppijoista on siksi saattanut valita neutraalin vaihtoehdon ja ajatella sen kuvastan esimerkiksi adverbialia *joskus*.

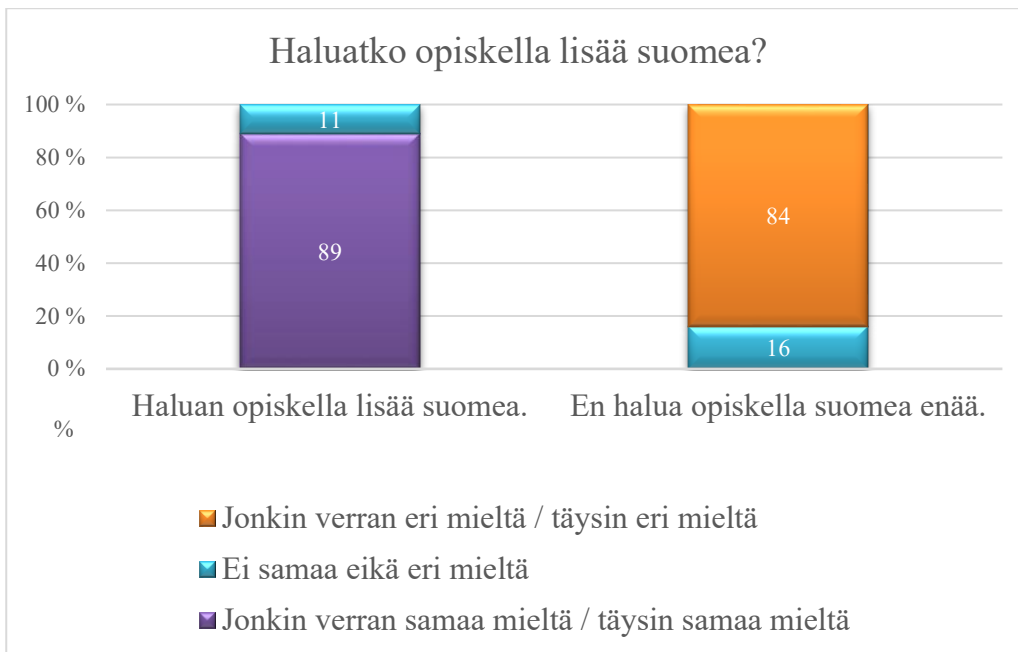
Motivaation kannalta suomenoppijat näyttävät kuitenkin tulosten perusteella panostavan ajallisesti suomen kielen opiskeluun.

Tulosten perusteella (taulukot 1–3) voidaan todeta, että arvosanan 3 saaneet suomenoppijat ovat vastausvaihtoehtojen valinnassa johdonmukaisin ja yksimielisin ryhmä kaikista suomenoppijoista: kaikki valitsivat jokaisen kolmen väittämän kohdalla jommankumman positiivisista vastausvaihtoehdoista. Myös hylätyn ja arvosanan 1 saaneet suomenoppijat ovat yksimielisiä vastauksissaan, mutta he myös vaihtoivat väittämien vaihtuessa vastausvalintojaan. Eniten hajontaa vastausvalinnoissa on arvosanan 4 saaneiden kohdalla. Arvosanan 2 ja 5 saaneilla hajontaa on yhden väittämän kohdalla.

5.3 Tavoitteet ja motivaatio

5.3.1 Suomen kielen opiskelu tulevaisuudessa

Kolmas alatutkimuskysymykseni selvittää, millaisia tavoitteita suomenoppijoilla on suomen kielen opiskelussa ja miten motivaatio näkyy tavoitteissa. Jo alaluvun 5.1 tulosten mukaan on selvää, että suomenoppijan omat tulevaisuudensuunnitelmat vaikuttavat motivaatioon opiskella suomea. Kaikkien kolmen jatkokurssin jälkeen on vielä mahdollisuus osallistua ainakin yhdelle jatkokurssille (jatkokurssi IV) ja kahdelle suomen kielen käytön kurssille, jos suomenoppija itse haluaa. Koska tutkielmani suomenoppijoilla on mahdollisuus jatkaa suomen kielen opintoja kieli- ja viestintäopintojen keskuksessa, kysyttiin heiltä myös, haluavatko he opiskella suomea lisää tai eivät. Kuvio 5 havainnollistaa, miten suomenoppijat jatkokursseilla I–III ovat vastanneet näihin kahteen väittämään.

Kuvio 5. Suomen kielen lisäopintoja käsittelevien väittämien vastausjakauma suomen kielen jatkokursseilla I–III yhteensä.

Kuten kuviosta 5 näkyy, jopa 89 % suomenoppijoista jatkokursseilla I–III haluaa opiskella lisää suomea. Yksikään suomenoppija ei ole eri mieltä väittämän kanssa, ja vain 11 % suomenoppijoista ei ole osannut antaa mielipidettään väittämään. Se, että enemmistö suomenoppijoista haluaa opiskella lisää suomea voi tarkoittaa kahta asiaa. Ensinnäkin motivaation kannalta on positiivista, että suomenoppijat haluavat jatkaa suomen opiskelua. Toiseksi se voi tarkoittaa myös sitä, että suurin osa suomenoppijoista haluaa jatkaa suomenopintoja, koska haluaa yhä paremmaksi suomen kielen käyttäjäksi. Toisen väittämän (*En halua opiskella suomea enää*) vastaukset ovat pääosin samanlaisia: 84 % suomenoppijoista on eri mieltä väittämän kanssa, kun taas 16 % suomenoppijoista ei ole osannut antaa mielipidettään väittämään. Jälleen yksikään suomenoppija ei ole samaa mieltä väittämän kanssa, mistä voi päätellä, että suurin osa jatkokurssien I–III suomenoppijoista haluaa jatkaa suomen kielen opintoja. Kummassakin väittämässä pieni osa suomenoppijoista on valinnut neutraalin vastausvaihtoehdon (*Ei samaa eikä eri mieltä*), mikä voi johtua jälleen erilaisista tulevaisuudensuunnitelmista. Osa suomenoppijoista saattaa vielä miettiä, aikooko osallistua kaikille saataville suomen kielen kursseille, koska haluaa esimerkiksi keskittyä omiin maisteriopintoihin tai lähteä takaisin kotimaahansa. Kummassakaan väittämässä ei annettu tarkempia vaihtoehtoja siitä, missä tai miten suomen kielen opiskelu jatkuisi. Tästä syystä suomenoppijat ovat voineet myös tulkita väittämiä eri tavoin. Osa suomenoppijoista haluaa ehkä jatkaa kieli- ja viestintäopintojen keskuksen

suomen kursseilla, kun taas jotkut ehkä haluavat jatkaa suomenopintojaan toisessa instituutiossa tai jopa mahdollisuuksien mukaan kotimaassaan.

Suomenoppijat jatkokursseilla I–III haluavat selvästi opiskella lisää suomen kieltä, mikä tulee esille myös suomenoppijoiden avoimissa vastauksissa (*Mitkä ovat tavoitteesi suomen kielen opiskelussa?*). Vastauksista käy ilmi, että erityisesti suomeksi puhuminen ja kielen ymmärtäminen ovat keskeisiä tavoitteita suomenoppijoille (esimerkit 34–37). Myös se, ettei suomenoppijan tarvitsi aina turvautua englannin kieleen, nousee esiin vastauksista (esimerkki 39). Mielenkiintoista on myös se, että vaikka suomenoppijan tavoitteena olisikin ymmärtää ja puhua suomea, on osa informanteista halunnut korostaa, että ei tule käyttämään suomea tulevaisuudessa (esimerkit 39 ja 40).

(34) Keskustele suomeksi. (JK I)

(35) Puhua ja ymmärtää sen sujuvasti. (JK III)

(36) Että minä puhuisin hyvää suomea. (JK III)

(37) Haluaisin puhumaan enemmän ja myös ymmärrän suomen kieltä. (JK III)

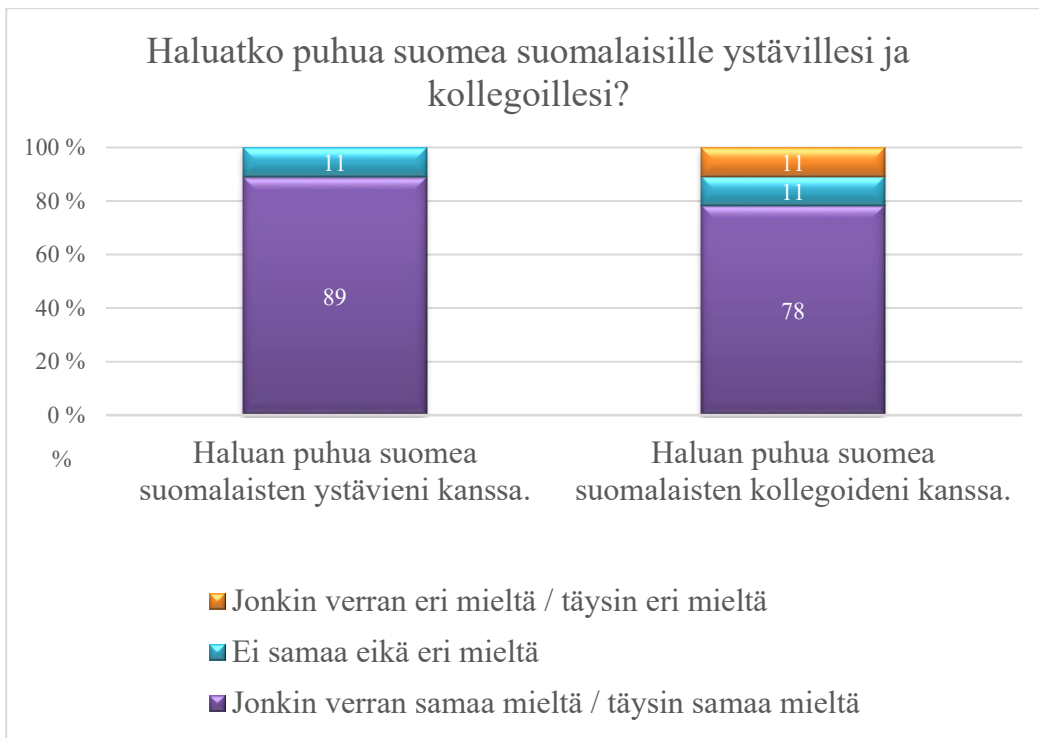
(38) Haluaisin puhua ja ymmärtää suomea hyvältä, koska se on aina hyvä kun osaamme puhua vierasta kieltä. Suome on mielenkiintoinen kieli, mutta ei halua enää opiskella suomea, koska luulen, että en käytä sen tulevaisuudessa... (JK III)

(39) Haluaisin voida jutella suomeksi, suomalaisien kanssa ilman aina kysyä mitä? Vai mitä tarkoittaa tämä englanniksi? (JK III)

(40) Opiskelen paljon suomen kielen ja voin lukea suomen uutiset tai kuuntelen radiota. Mutta se ei ole tarvittava minulle puhua paljon suomen kieli elämässä. (JK II)

5.3.2 Suomen kieli työelämässä ja sen ulkopuolella

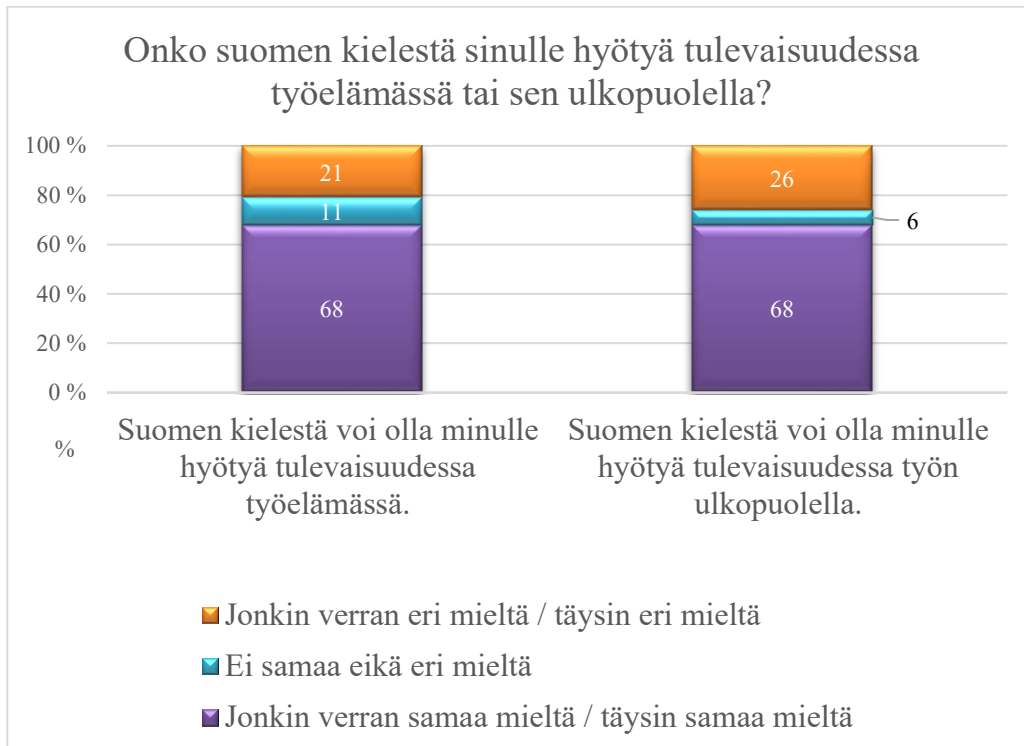
Suomenoppijat mainitsevat Suomessa sijaitsevan työpaikan ja suomenkielisten läheisten olevan keskeisiä syitä, miksi suomen kielen opiskelu koetaan hyödyllisenä (alaluku 5.1.2). Seuraavassa kuviossa (kuvio 7) esitellään tarkemmin, haluavatko suomenoppijat jatkokursseilla I–III puhua suomea suomalaisten ystäviensä ja kollegoidensa kanssa.

Kuvio 7. Suomen kielellä puhumista käsittelevien väittämien vastausjakauma suomen kielen jatkokursseilla I–III yhteensä.

Suomenoppijat vaikuttavat olevan suhteellisen samaa mieltä molempien väittämien kanssa: he haluavat puhua suomea sekä suomalaisten ystäviensä, että kollegoidensa kanssa. Enemmistö (89 %) suomenoppijoista haluaa kuitenkin puhua suomea mieluummin ystäviensä kuin kollegoidensa (78 %) kanssa. Vain 11 % suomenoppijoista ei ole osannut vastata, haluaako puhua suomea ystäviensä ja kollegoidensa kanssa. Vastaavasti myös 11 % suomenoppijoista on sitä mieltä, että ei halua puhua suomea kollegoidensa kanssa. Se, että väittämien positiivisissa vastauksissa on pieni ero (11 %), voi selittyä jälleen tulevaisuuden työpaikan sijainnilla: jos suomenoppija ei ole jäämässä Suomeen, halu puhua suomea kollegoiden kanssa ei ole realistinen. Syy neutraalin vastausvaihtoehdon valintaan voi olla myös se, ettei suomenoppija vielä tiedä, missä aikoo tulevaisuudessa työskennellä. Myös Suomessa on kansainvälisiä ja monikielisiä työyhteisöjä, jossa työskentelykielenä voidaan käyttää esimerkiksi englantia, mikä voi myös vaikuttaa tulokseen. Suomenkieliset ystävät sen sijaan voivat pysyä suomenoppijoiden elämässä mahdollisesti myös Suomesta lähdön jälkeenkin, mistä syystä halu puhua heidän kanssaan suomea on korkeampi. Suomenoppijat voivat myös kokea, että ystävien kanssa keskustellaan usein vapaamuotoisemmin kuin työpaikalla, mistä syystä kommunikointi suomeksi juuri ystävien kanssa nähdään hieman tärkeämpänä ja ehkä jopa helpompana.

Suomenoppijat haluavat puhua suomea sekä suomalaisille ystävilleen, että kollegoilleen, minkä lisäksi moni heistä on sitä mieltä, että suomen kielen opiskelusta on hyötyä varsinkin, jos haluaa jäädä Suomeen töihin (ks. alaluku 5.1). Kuvio 8 havainnollistaa vielä tarkemmin, kokevatko suomenoppijat jatkokursseilla I–III, että suomen kielestä on heille hyötyä tulevaisuudessa työelämässä ja työelämän ulkopuolella.

Kuvio 8. Suomen kielen hyödyllisyyttä työelämässä ja sen ulkopuolella käsittelevien väittämiä vastausjakauma suomen kielen jatkokursseilla I–III.

Kuvion 8 mukaan 68 % suomenoppijoista on sitä mieltä, että suomen kielestä on heille hyötyä sekä työelämässä että sen ulkopuolella. Myös negatiivisesti vastanneiden osuus on suhteellisen sama: noin neljännesosa (21 %; 26 %) suomenoppijoista on sitä mieltä, että suomesta ei ole hyötyä heille työelämässä eikä sen ulkopuolella. Vain harva ei ole osannut antaa mielipidettään: 11 % suomenoppijoista ei tiedä, onko suomen kielestä hyötyä heille työelämässä, kun taas vain 6 % suomenoppijoista ei osaa sanoa, onko suomen kielestä hyötyä heille työelämän ulkopuolella. Neutraalien vastausten määrään vaikuttaa jälleen se, mitä suomenoppija aikoo tehdä tulevaisuudessa. Suomenoppijat ovat kuitenkin vastanneet suhteellisen suoraan väittämiin, mikä tarkoittaa, että heillä on tarkka mielipide asiasta. Minkä tahansa kielen osaaminen nähdään usein hyötynä työelämässä, mistä syystä myös suomenoppijat voivat ajatella, että suomi voi olla heille jonkinlainen etu. Jatkokurssien I–III suomenoppijat ovat myös yhtä positiivisia sen suhteen, että suomen kieli nähdään

hyötynä myös työelämän ulkopuolella. Tämä voi johtua siitä, että suurin osa heistä ajattelee, että he haluavat selvitä suomen kielellä myös työelämän ulkopuolella varsinkin, jos he ovat jäämässä Suomeen ja heillä on suomenkielisiä läheisiä.

Työpaikka Suomessa ja suomenkielinen lähipiiri nousivat esille suomenoppijoiden vastauksista jo aiemmin alaluvussa 5.1. Kysyttäessä suomenoppijoilta heidän suomen kielen opiskelun tavoitteistaan nousevat samat teemat jälleen esiin. Monella suomenoppijalla on tavoite jäädä Suomeen ja löytää Suomesta työpaikka (esimerkit 41, 44, 45). Ystävien, puolisoitten ja perheenjäsenten kanssa halutaan osata keskustella suomeksi (esimerkit 42, 43, 45, 46). Jotkut mainitsevat myös tarkoin, *miten hyvin* he haluavat osata puhua suomea (esimerkit 43, 45). Suomen kieli nähdään vahvasti osana Suomea ja suomalaisuutta, ja käyttämällä suomen kieltä halutaan olla kunnioittavia suomalaisia kohtaan (esimerkki 41). Hyvin käytännöllinen tavoite on osata suomen kieltä niin, että pärjää jokapäiväisessä elämässä (esimerkki 46), mikä usein nähdäänkin olevan kielenoppimisen perusta. Tulevan kotimaan kielen osaaminen on avain maan kulttuuriin, sosiaalisten suhteiden solmimiseen sekä ammatinharjoittamiseen. Nämä muodostavat elämän suomalaisessa yhteiskunnassa, mikä varmasti on osalla suomenoppijoista tärkein tavoite (esimerkki 48).

- (41) Looking to work and live in Finland. It is a shame that after some years I cannot communicate in Finnish properly and that motivates me more to learn. I like to respect Finns and their language and if I donot speak good Finnish I feel bad. [Töiden etsiminen ja asuminen Suomessa. On kurjaa, etten pysty kommunikoimaan suomeksi monen jälkeen, ja se motivoi minua oppimaan lisää. Haluan kunnioittaa suomalaisia ja heidän kieltään, ja jos en pysty puhumaan hyvää suomea, minusta tuntuu pahalta.] (JK I)
- (42) Koska minä haluan jaada suomessa ja puhua suomea tyttöystävän kanssa. (JK I)
- (43) Puhua suomea ystanvan kanssa hyvin B1 certificate ensi vuona (JK I)
- (44) Löytää työpaikan Suomessa opettajaksi. (JK I)
- (45) Haluan puhua suomea ilman ongelmia, koska muutan Suomeen elokuussa, ja opiskelen, asun ja menen töihin tässä. Ja minulla on suomalaiset ystävät, ja haluan keskustella heiden kanssa. (JK I)
- (46) Minä haluan puhua suomea ystävanei ja kollegani kanssa. (JK I)
- (47) Haluan käyttää suomea arkipäiväistä elämässä (like to be able to use finnish in everyday life) [Eli pystyä käyttämään suomea jokapäiväisessä elämässä.] (JK III)

(48) Elämä Suomessa (JK I)

6 Yhteenveto ja päätelmät

Tutkielmani selvittää suomenoppijoiden motivaatiota suomen kielen opiskeluun jatkokursseilla I–III. Tutkimukseni keskeisin tavoite on tutkia, ovatko suomenoppijat motivoituneita opiskelemaan suomea. Olen lähestynyt tutkimusaiheittani myös seuraavien kolmen alakysymyksen kautta: 1) Esiintyykö motivaatiossa eroja eri kurssiasteiden välillä? Jos esiintyy, millaisia? 2) Onko opiskelijan arvosanalla ja motivaatiolla yhteyttä? 3) Millaisia tavoitteita suomenoppijoilla on suomen kielen opiskelussa ja miten motivaatio näkyy tavoitteissa? Tutkimus toteutettiin sähköisellä Webropol-kyselylomakkeella, ja kyselylomake sisälsi 33 suljettua väittämää ja 5 avointa kysymystä suomen kielen opiskelusta ja suomen kielen käytöstä. Tässä luvussa teen yhteenveton tutkimustuloksistani vastaamalla jokaiseen tutkimuskysymykseeni. Tulkitseen myös tuloksia tutkimusaiheen, tutkimusalan ja yleisestä näkökulmasta, minkä lisäksi pohdin myös, miten tutkimustani olisi voinut parantaa ja millaisia jatkotutkimuksia aiheesta voisi tulevaisuudessa tehdä.

Selvittääkseni, ovatko suomenoppijat jatkokursseilla I–III motivoituneita opiskelemaan suomea, analysoin, miten kunkin eri jatkokurssin suomenoppijat ovat vastanneet kyselylomakkeen 22 myönteiseen väittämään suomen kielen opiskelusta ja suomen kielen käytöstä. Tutkimustulosteni mukaan jatkokurssien I–III suomenoppijat ovat motivoituneita opiskelemaan suomea, koska myönteisten väittämien kohdalla positiivisia vastausvaihtoehtoja (*jonkin verran tai täysin samaa mieltä*) on valittu enemmän kuin negatiivisia vastausvaihtoehtoja (*jonkin verran tai täysin eri mieltä*). Suomenoppijat jatkokursseilla I–III ovat siis samaa mieltä myönteisten väittämien kanssa. Tutkimusaiheen sekä koko S2-tutkimusalan kannalta tulos on ennen kaikkea mieluisa. Tutkielmani suomenoppijat osallistuvat suomen jatkokursseille vapaaehtoisesti, minkä lisäksi suomalaisissa korkeakouluissa suomenopintojen pakollisuus ja vapaaehtoisuus esimerkiksi englanninkielisissä maisteriohjelmissä on korkeakoulukohtaista (ks. esim. Kyckling 2016; Saarinen ym. 2016). Tämä tarkoittaa, että kansainvälisellä korkeakouluopiskelijalla on mahdollisuus opiskella suomalaisessa yliopistossa ilman minkäänlaista kosketusta suomen kieleen, jos hän niin valitsee. Tutkimustulokseni suomenoppijoiden motivaatiosta ovat tärkeitä myös tulevaisuuden kannalta, koska kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden määrä Suomessa kasvaa koko ajan (Opetushallitus 2019).

Olen lähestynyt tutkimusaiheittani kolmen alakysymysten kautta. Ensimmäisen alakysymyksen on tarkoitus selvittää, esiintyykö motivaatiossa eroja eri kurssiasteiden välillä, ja jos esiintyy millaisia.

Suomenoppijat jatkokursseilla I–III ovat motivoituneita opiskelemaan suomea, eikä kurssiasteiden välillä ole nähtävissä suuria eroavaisuuksia. Jatkokurssin I suomenoppijoiden positiivisten vastausten määrä on selvästi korkein (80 %), minkä lisäksi negatiivisten vastausten määrä on hyvin alhainen (10 %). Syksyn edistyneemmän jatkokurssin eli jatkokurssin III suomenoppijoiden positiivisten vastausten määrä taas on hieman matalampi (72 %). Jatkokurssin III kohdalla mielenkiintoista on myös se, että negatiivisia vastausten määrä on korkein (16 %).

Tutkimustulokseen voi vaikuttaa toisaalta kurssisisältöjen vaikeutuminen ja toisaalta myös se, että hidaskäyttö edistyminen kielenoppimisessa lisää etenkin edistyneiden kielenoppijoiden turhautuneisuutta. Jatkokurssin I aiheet ja sisältö ovat vielä varsin konkreettisia ja yksinkertaisia (vaatteet, ruumiinosat), kun niitä verrataan esimerkiksi jatkokurssin III aiheisiin ja sisältöön (ympäristöasiat, kulttuuri). Jatkokurssi III oli myös syksyn edistynein kurssi kielitaitotasoltaan, mikä tarkoittaa sitä, että kurssin opiskelijoiden täytyy jo entuudestaan hallita paljon vanhoja asioita. (Turun sähköinen opinto-opas Peppi 2020.) Tämän lisäksi opeteltavien kielioppiasioiden ja sanaston määrä kasvaa ja vaikeutuu koko ajan. Sama ilmiö tapahtuu toki myös jatkokurssilla I, mutta koska kurssi on nimensä mukaisesti ensimmäinen jatkokurssi alkeiden jälkeen, opeteltavat asiat ovat kuitenkin vielä lähempänä perusteita kuin abstraktimpaa, monimutkaisempaa kielitaitoa. Opiskeltavien asioiden vaikeutumiseen ei suoraan pysty vaikuttamaan: mitä enemmän kieltä haluaa oppia, sitä enemmän asioita pitää hallita. Se, mihin suomen kielen opettaja voi osaltaan vaikuttaa, on se, miten hän kurssien aiheita ja sisältöjä opettaa. International Student Barometer -kyselyn mukaan (Garam 2018) osa opiskelijoista koki, ettei opetushenkilökunnalta saa tarpeeksi apua esimerkiksi työhaussa. Tulevaisuuden kannalta onkin hyvä pohtia, voisiko työnhakuprosessiin kuuluvia asioita opettaa konkreettisesti myös suomen kielen oppitunneilla.

Lisäksi tutkimustulosteni mukaan hieman yli puolet (52 %) suomenoppijoista on sitä mieltä, ettei suomen kieltä ole pakko opiskella, mutta jopa 89 % suomenoppijoista on sitä mieltä, että suomen kielen opiskelu on tärkeää ja hyödyllistä. Suomenoppijoille esitettiin myös tarkentava jatkokysymys, miksi suomen kielen opiskelu on tärkeää tai vastaavasti turhaa. Tulosten mukaan suomen kielen opiskelu nähdään tärkeänä erityisesti silloin, jos suunnitelmissa opintojen jälkeen työskentely Suomessa tai suomenkielisten läheisten kanssa halutaan kommunikoida suomeksi. Myös suomenoppijat, jotka eivät ole suunnitelleet jäävänsä Suomeen opintojen jälkeen ovat sitä mieltä, että suomen kielen osaaminen on tärkeää, jos aikoo työskennellä Suomessa. Tulokset kertovat sen, mikä on ehdottomasti keskeistä kansainvälisen työvoiman kannalta Suomessa: kielitaito nähdään erittäin

tärkeänä työllistymisessä. Lisäksi yhteinen kieli voi myös yhdistää suomenoppijan hänen mahdollisiin suomalaisiin perheenjäseniinsä ja sukulaisiinsa, mutta ennen kaikkea suomen kielen taito on tärkeässä asemassa suomalaisen yhteiskuntaan integroitua.

Vaikka enemmistö suomenoppijoista näkee suomen kielen opiskelun tärkeänä, erittäin suuri osa (90 %) suomenoppijoista kokee myös, että suomen kielen opiskelu on vaikeaa. Tarkentavista avovastauksista käy ilmi, että suomen ainutlaatuinen kielioppi, samalta näyttävät sanat ja iso eroavaisuus muihin kieliin (esim. englanti) tekevät suomen kielen opiskelusta vaikeaa. Osa suomenoppijoista on kuitenkin sitä mieltä, että suomen kielen osaaminen on saavutettavissa intensiivisen harjoittelun tuloksena. Suomalaisessa mediassa on kritisoitu kansainvälisten opiskelijoiden motivaatiota opiskella ”vaikeaa” suomea muiden opintojen ollessa englanninkieliä (esim. Karvonen 2020), mutta omien tutkimustulosteni perusteella vaikeus olisi voitettavissa juurikin motivaation avulla. Tutkimusaiheen ja jopa S2-tutkimusalan kannalta on hienoa, että suomenoppijat haluavat vastauksissa korostaa, ettei suomen kielen osaaminen ole mahdotonta. Tulos on myös erittäin keskeistä suomen kielen opetuksen kannalta, koska suomenoppijat tulevat oppitunneille usein siinä uskossa, että suomen kieltä olisi mahdotonta oppia.

Toinen tutkimusaiheeni lähestyvä alakysymys selvittää, onko arvosanalla ja motivaatiolla yhteyttä. Tulosten mukaan suomenoppijat jatkokursseilla I–III ovat suoriutuneet suomenopinnoista kiitettävästi, koska arvosanaa 4 on saatu selvästi eniten. Kun otetaan huomioon myös, että suomenoppijat jatkokursseilla I–III ovat motivoituneita opiskelemaan suomea, voidaan todeta, että arvosanalla ja motivaatiolla on yhteys toisiinsa. Lisäksi tulosten mukaan kaikki suomenoppijat, jotka ovat saaneet paremman arvosanan kuin arvosanan 1, haluavat myös kurssista hyvän arvosanan. Myös enemmistö arvosanojen 2–5 saaneista suomenoppijoista tekee kurssin kotitehtävät ja käyttää aikaa suomen kielen opiskeluun. Tulosten mukaan myös hylätyn ja arvosanan 1 saaneet suomenoppijat kertovat käyttävänsä aikaa suomen kielen opiskeluun, mutta tämä ei näy ainakaan arvosanassa tai halussa saada hyvä arvosana. Myös arvosanaan liittyvät tutkimustulokseni ovat varsin positiivisia. Suomenoppijat jatkokursseilla I–III panostavat suomenopintoihin ja ovat suoriutuneet niistä erittäin hyvin. On hyvä muistaa, että kyselylomakkeen väittämässä käytetty sanapari *hyvä arvosana* merkitsee jokaiselle suomenoppijalle eri asioita. Suomenoppija voi olla yhtä tyytyväinen arvosanaansa riippumatta siitä, onko hän saanut arvosanan 1 tai 5. Materiaalia kerätessä lukukautta oli myös jäljellä vielä sen verran, että suomenoppijoiden oli todennäköistä myös mahdollisuus korottaa arvosanaansa. Arvosana nähdään ulkoisena motivaationa (esim. Pietilä 2014) ja

instrumentaalisenä tavoitteena (Gardner 2010), mikä tutkimustulokseni mukaan ohjaa suomenoppijoiden motivaatiota. Toisaalta integratiivinen tavoite eli sisäinen motivaatio (Ruohotie 1998; Gardner 2010) nähdä itsensä suomen kielen käyttäjänä tulee myös esille tutkimustuloksistani: suomenoppijat tiedostavat, että jos he haluavat työskennellä tulevaisuudessa Suomessa, heidän on hankittava ensin riittävä suomen kielen taito.

Kolmas tutkimusaiheeni lähestyvä alakysymys tarkastelee, mitkä suomenoppijoiden tavoitteet suomen kielen opiskelussa ja miten motivaatio näkyy tavoitteissa. Enemmistö (89 %) suomenoppijoista jatkokursseilla I–III haluaa opiskella lisää suomea. Koska motivaatio on tärkeässä asemassa etenkin pitkäntähtäimen kielenoppimisessa (Dörnyei–Ryan 2015), on tulos suomen kielen opintojen jatkamisesta keskeistä tutkimusaiheeni kannalta. Suomea halutaan myös puhua suomalaisten ystävien ja kollegoiden kanssa, minkä lisäksi suomen kieli nähdään yhtä hyödyllisenä niin työelämässä kuin sen ulkopuolellakin. Suomenoppijoiden tavoitteet liittyvät suomen kielen parempaan hallintaan ja oman elämän rakentamiseen Suomessa. Myös keskustelu suomen kielellä ja ylipäätään suomen ymmärtäminen mainitaan tavoitteissa, vaikkei suunnitelmissa olisikaan Suomeen jääminen enää opintojen jälkeen. Selkeät tulevaisuudensuunnitelmat Suomessa siis selvästi motivoivat opiskelemaan suomea, ja tulevaisuudensuunnitelmilla on suuri merkitys suomenopinnoissa koko tutkimusaiheeni kannalta (vrt. Kyllönen 2015). Myös S2-tutkimusalan kannalta tulokset tulevaisuudensuunnitelmien merkityksestä ovat keskeisiä: miten tulevaisuudensuunnitelmat voidaan integroida S2-opetukseen. Yleisesti on myös mielenkiintoista, että moni kansainvälinen korkeakouluopiskelija on kiinnostunut jäämään Suomeen, mistä syystä työelämävalmiuksien merkitystä suomen kielen opinnoissa ei voida enää ohittaa.

Tutkimustulokseni tukevat täysin johdannossa esittelemiäni hypoteeseja ja aiempia tutkimustuloksia (Ks. luku 1). Kuten oletin, suomenoppijat jatkokursseilla I–III ovat motivoituneita opiskelemaan suomea. Suomenoppijat osallistuvat vapaaehtoisille suomen kielen oppitunneille omasta tahdostaan ja oman kiinnostuksen mukaan, mikä näyttää vaikuttavan positiivisesti motivaation. Lisäksi tutkimustulokseni arvosanan ja motivaation yhteydestä tukevat aikaisempia tutkimustuloksia samasta aiheesta (ks. esim. Busse 2013; Dörnyei–Chan 2013; Ivaska 2017). Suomenoppijat ovat suoriutuneet suomenopinnoista enimmäkseen kiitettävästi, minkä lisäksi tavoitteista näkyy halu rakentaa oma elämä Suomeen. Myös suomenoppijat, joiden suunnitelmissa ei ole jäädä Suomeen, käsittävät suomen kielen osaamisen tärkeyden nimenomaan suomalaisessa työelämässä. Dörnyein (2005; 2009) Motivational Self System -mallin mukaan ihannekieliminä on vahva motivoija kielenoppimisessa,

koska kielenoppija haluaa kaventaa varsinaisen kieliminän ja ihannekieliminän ristiriitaa (Dörnyei–Chan 2013). Tämä näkyy myös omissa tutkimustuloksissani, koska suomenoppijat mainitsevat suomen kielen opiskelun olevan vaikeaa, mutta he ovat motivoituneita opiskelemaan suomea siitä huolimatta. Suomen kielen osaaminen nähdään keskeisenä, kun suunnitelmissa on jäädä Suomeen tekemään töitä. Kielitaidolla on siis selvä yhteys ylipäätään yhteiskuntakelpoisuuden kanssa. Tulosteni mukaan suomenoppijoita ohjaa toisaalta integratiivinen, sisäinen motivaatio ja toisaalta instrumentaalinen, ulkoinen motivaatio (Ruohotie 1998; Gardner 2010): suomen jatkokursseille osallistutaan vapaaehtoisesti, mutta myös hyvä arvosana nähdään tärkeänä. Ulkoinen motivaatio on siis yhteydessä sisäiseen motivaatioon, koska kiitettävä menestyminen suomenopinnoissa auttaa suomenoppijaa pääsemään mukaan suomalaiseen kulttuuriin ja työelämään.

Tutkimukseni suomenoppijoiden määrä tässä tutkimuksessa on pieni, mikä tarkoittaa suhteellista vaihtelua tulosten sisällä. Tutkimukseni on kuitenkin suoritettu luotettavasti, minkä lisäksi se mittaa haluttua tarkoitusta. On myös huomattava, että suomenoppijoiden henkilökohtainen olotila materiaalinkeruun aikana, on voinut vaikuttaa tutkimustuloksiin, koska motivaatio on tilannesidonnainen ilmiö (esim. Pietilä 2014; Ruohotie 1998). Konkreettisemmat avokysymykset (esim. Miksi opiskelet suomea?) olisivat tuoneet kaivattua lisätietoa suomenoppijoiden motiiveista opiskella suomea. Jatkotutkimusta ajatellen aihetta voisi lähestyä esimerkiksi pienen kirjoitustehtävän avulla, jonka otsikkona voisi toimia *Minä suomenoppijana*. Käyttämällä yksikön ensimmäistä persoonaa näkökulma tulisi henkilökohtaisemmaksi, kun vastaaja pääsisi kertomaan itse omista vahvuuksistaan ja heikkouksistaan suomenoppijana.

Lähteet

- Aava, Sanni 2020. Re: Apua sivuainetutkielmaan. [Sähköpostiviesti.] Vastaanottaja Evita Reinikainen. Lähetetty 4.2.2020.
- Abrahamsson, Nicklas 2009. *Andraspråksinläring*. Studentlitteratur, Lund.
- Ahonen, Mona. 2019. Maahanmuuttajaopiskelijoiden käsityksiä suomen kielestä. [Verkkojulkaisu.] Sivuainetutkielma. Oulun yliopisto. [Viitattu: 10.2.2020.] Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201904091445.pdf>
- Alanen, Riikka 2011. Kysely tutkijan työkaluna. *Kieltä tutkimassa – tutkijan laatijan opas*. S. 146–161. Toim. Paula Kajala, Riikka Alanen ja Hannele Dufva. Finn Lectura, Helsinki.
- Alatalo, Sanna 2005. Wienin yliopiston suomen kielen opiskelijoiden motivaatio. [Verkkojulkaisu.] Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. [Viitattu: 10.2.2020] Saatavissa: https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/11819/URN_NBN_fi_jyu2005238.pdf?sequence=1
- Busse, Vera 2013. An exploration of motivation and self-beliefs of first year students of German. *SciVerse ScienceDirect* 41. S. 379–398. Elsevier Ltd.
- Busse, Vera – Walter, Catherine 2013. Foreign Language Learning Motivation in Higher Education: A Longitudinal Study of Motivational Changes and Their Causes. *The Modern Language Journal* 97, 2.
- Busse, Vera – Williams, Marion 2010. Why German? Motivation of students studying German at English universities. *Language Learning Journal*, 38: 1. S. 67–85. Routledge.
- Dahl, Päivi 2016. *Turvapaikanhakijat sittenkin varsin koulutettuja – ministeriön tilaama kartoitus valmistui*. [Verkkoartikkeli.] Yle Uutiset. [Viitattu 24.5.2020.] Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-8757220>
- Dörnyei, Zoltán 2001. *Teaching and Researching Motivation*. Pearson Education Limited, Essex.
- 2003. *Questionnaires in second language research. Construction, administration and processing*. Lawrence Erlbaum, Mahwah New Jersey.
- 2005. *The Psychology of the Language Learner. Individual Differences in Second Language Acquisition*. Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah New Jersey.
- 2009. L2 Motivational Self System. (Ed.) Dörnyei, Zoltán & Ushioda, Ema 2009. *Motivation, Language Identity and the L2 Self*. Multilingual Matters, Bristol UK. S. 9–42.
- Dörnyei, Zoltán – Chan, Letty 2013. Motivation and Vision: An Analysis of Future L2 Self Images, Sensory Styles, and Imagery Capacity Across Two Target Languages. *Language Learning* 63: 3. S. 437–462. Language Learning Research Club, University of Michigan.
- Dörnyei, Zoltán – Stephen Ryan 2015. *The Psychology of the Language Learner Revisited*. Routledge, London.
- Dörnyei, Zoltán – Ushioda, Ema 2013. *Teaching and Researching Motivation*. Second Edition. Routledge, New York.
- Ellis, Rod 2008. *The Study of Second Language Acquisition*. Oxford University Press, Oxford.
- Garam, Irma 2018. *Faktaa Express 6A/2018: Mikä toi Suomeen, millaista opiskelu täällä on?* [Verkkojulkaisu.] Opetushallitus, Helsinki. [Viitattu: 28.3.2020.] Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/faktaa_express_6a_2018.pdf

- Gardner, Robert C. 1985. *Social Psychology and Second Language Learning. The Role of Attitudes and Motivation*. Edward Arnold (Publishers), London.
- 2010. *Motivation and Second Language Acquisition. The Socio-educational Model*. Peter Lang Publishing, New York.
- Gardner, Robert C. – Lambert Wally E. 1959. Motivational variables in second language acquisition. *Canadian Journal of Psychology* 13. S. 266–227.
- 1972. *Attitudes and Motivation in Second Language Learning*. Newbury House, Rowley, MA.
- Haagensen, Bodil 2007. Dialogpedagogik och motivation. En fallstudie i svenska på universitetsnivån. Väitöskirja. *Acta Wasaensia Nr 174, Språkvetenskap* 32. Vaasan yliopisto.
- Higgins, E. Tory, 1987. Self-Discrepancy: A Theory Relating Self and Affect. *Psychological Review, Volum 94, Numer 3* S. 319–340. New York University.
- Hyltenstam, Kenneth – Abrahamsson, Nicolas 2003. Maturational Constraints in SLA. (Ed.) Doughty, C. & Long, M. 2003. *The Handbook of Second Language Acquisition*. Blackwell Publishing, Singapore. S.539–588.
- Ivaska, Ilmari 2017. Motivation, Vision, and Future-Self L2 Images among Students of Nordic and Baltic Languages. *Scandinavian Studies, Volume 89, Number 1*. S. 115–138. University of Illinois Press.
- Kartio, Johanna 2016. *12 askelta selkokielellä opettamiseen*. [Verkkajulkaisu.] Kansalaisliiton materiaaleja 1. Grano Oy Helsinki. [Viitattu: 11.2.2020.] Saatavissa: <https://kansalaisopistojenliitto.fi/wp-content/uploads/2016/10/12-askelta-selkokielell%C3%A4-opettamiseen.pdf>
- Karvonen, Juha. 2020. *Ulkomaalaiset opiskelijat lähtevät Suomesta, koska eivät osaa kieltämme eikä sitä ole tarvinnut opiskella*. [Verkkoartikkeli.] Helsingin Sanomat. [Viitattu 18.2.2020.] Saatavissa: <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000006392523.html>
- Kuuskoski, E. – Puhakka, K. 2014. Kielitaidon merkitys korkeakoulutettujen maahanmuuttajien työllistymisessä. [Verkkajulkaisu.] Tutkimusraportti. Helsingin yliopisto. [Viitattu 24.5.2020.] Saatavissa: <https://blogs.helsinki.fi/monatta-hanke/files/2011/05/Tutkimusraportti-Palmenia20141.pdf>
- Kyckling, Eija 2016. Kansainväliset opiskelijat kotimaisten kielten taitajina: kohtaako korkeakoulujen kielikoulutus työelämän tarpeet? *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 7 (4). [Verkkoartikkeli.] [Viitattu 5.6.2020.] Saatavissa: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2016/kansainvaliset-opiskelijat-kotimaisten-kielten-taitajina-kohtaako-korkeakoulujen-kielikoulutus-tyoelaman-tarpeet>
- Kyllönen, Tanja 2015. Ryhmäkeskustelua valtakielestä: maahanmuuttajien käsityksiä suomesta muuton jälkeen. [Verkkajulkaisu.] Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 10.2.2020.] Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/46757/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201509032804.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Laine, Eero – Pihko, Marja-Kaisa 1991. Kieliminä ja sen mittaaminen. *Kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen julkaisusarja A, Tutkimuksia* 47. Jyväskylän yliopiston monistuskeskus. Jyväskylä.
- Laitinen, Mila 2018. The L2 Motivational Self System and L2 Proficiency: Comparison of Finnish and Korean EFL University Students. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.
- Lehtimaja, Inkeri 2017. Korkeakoulutetun maahanmuuttajan oikeus oppia suomea. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 8(5). [Verkkolehti.] [Viitattu: 18.2.2020.] Saatavissa: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2017-2/korkeakoulutetun-maahanmuuttajan-oikeus-oppia-suomea>

- Lehtinen, Dora 2019. ”Se on sydämessäni” – Högstadiellevers attityder till svenskt språkbad och svenska språket. [Verkkojulkaisu.] Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto. [Viitattu 9.5.2020.] Saatavissa: https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/147288/Lehtinen_Dora_opinnayte.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Loukas, Sari-Anna 2000. Maahanmuuttajien suomen kielen taitojen kehittyminen sekä motivaatio- ja sopeutumistekijät oppimisen taustalla. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- Markus, Hazel – Paula Nurius 1986. Possible Selves. *American Psychologist* 41 (9). S. 954–69.
- Noels, Kimberly A. – Pelletier, Luc G. – Clément, Richard – Vallerand, Robert J. 2000. Why are you learning a second language? Motivational orientations and self-determination theory. *Language learning* 50:1. S. 57–85.
- Opetushallitus 2019. *Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat Suomen korkeakouluissa 2009–2018*. [Verkkojulkaisu.] Opetushallitus, Helsinki. [Viitattu 6.11.2019.] Saatavissa: <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kokonaismaat-2009-2018.pdf>
- Partanen, Maiju 2012. Matkalla sairaalaan. Maahanmuuttajien käsityksiä suomen kielen oppimisesta sisääntuloammateissa. [Verkkojulkaisu.] Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. [Viitattu: 18.2.2020.]. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201206271974>
- 2013a. Suomen kielen oppimisen mahdollisuudet ja työyhteisön tuki puhdistuspalvelualalla: afrikkalaisten maahanmuuttajien käsityksiä ja kokemuksia. *Osallistumisen multimodaaliset diskurssit. AFinLAN vuosikirja 2013. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja n: o 71*. S. 55–56. Toim. Tiina Keisanen, Elise Kärkkäinen, Mirka Rauniomaa, Pauliina Siitonen ja Maarit Sironmaa. AFinLAN, Jyväskylä.
- 2013b. Kieli tulee kielen päälle: kansainvälisten opiskelijoiden käsityksiä suomen kielen oppimisesta. *Haasteena näkökulma, Perspektivet som utmaning, Point of view as challenge, Perspektivität als Herausforderung*. [Verkkojulkaisu.] VAKKI-symposiumi XXXIII 7.–8.3.2013. S. 257–268. VAKKI Publications 2, Vaasa. [Viitattu: 18.2.2020.] Saatavissa: https://www.researchgate.net/publication/273436762_Kieli_tulee_kielen_paalle_kansainvalisten_opiskelijoiden_kasityksia_suomen_kielen_oppimisesta
- Pietilä, Päivi 2014. Yksilölliset erot kielenoppimisessa. *Kuinka kieltä opitaan*. S. 49–67. Toim. Päivi Pietilä ja Pekka Lintunen. Gaudeamus. Helsinki 2014.
- Pihko, Marja-Kaisa 2007. Minä, koulu ja englanti. Vertaileva tutkimus englanninkielisen sisällönopetuksen ja perinteisen englannin opetuksen affektiivisista tuloksista. *Tutkimuksia* 85. Jyväskylän yliopisto, Opettajankoulutuslaitos, Jyväskylä.
- Reinikainen, Evita 2019. Attityder och motivation till svenskinläring hos elever i årskurserna 4 och 6 i A- och B-svenska. [Verkkojulkaisu.] Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto. [Viitattu: 20.12.2019]. Saatavissa: https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/148397/Reinikainen_Evita_opinnayte.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Ruohotie, Pekka. 1998. *Motivaatio, tahto ja oppiminen*. Oy Edita Ab, Helsinki.
- Saarinen, Taina ym. 2016. *Kotimaisten kielten koulutustarjonta kansainvälisille korkeakouluopiskelijoille*. [Verkkojulkaisu.] Jyväskylä yliopisto, Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylä. [Viitattu: 5.1.2020] Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/49934/978-951-39-6632-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Salmi, Niina 2011. Suomi toisena ja vieraana kielenä. *Suomen kieli. Opiskelijan tietokirja 1*. S. 138–166. Toim. Kaisa Häkkinen. Turun yliopiston suomen ja sen sukukielten oppiaineen julkaisuja 1, Turku.

- Turun yliopiston sähköinen opinto-opas Peppi 2020. [Verkkosivu. Viitattu 5.1.2020]. Saatavissa: <https://opas.peppi.utu.fi/fi/tutkinto-ohjelma/2575>
- Vaarala, Heidi – Kyckling, Erja 2017. Kansainvälinen opiskelija – kuka olet, minne menet? *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 8(5). [Verkojulkaisu. Viitattu 6.11.2019] Saatavissa: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2017-2/kansainvalinen-opiskelija-kuka-olet-minne-menet>
- Yliopistolaki 24.7.2009/558. [Online.] [Viitattu 17.2.2020.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090558#L2P11>
- You, Chenjing Julia – Dörnyei, Zoltán 2016. Language Learning Motivation in China: Results of a Large-Scale Stratified Survey. *Applied Linguistics*, 37(4) S. 495–516.
- You, Chenjing Julia – Dörnyei, Zoltán – Csizér, Kata 2016. Motivation, vision, and gender: A survey of learners of English in China. *Language Learning*, 66 (1). S. 94–123.

Liitteet

Liite 1: Kyselylomake

Kysely suomen kielen opiskelusta

Hei!

Minun nimeni on Evita ja olen tuleva suomen kielen opettaja. Tarvitsen sinun ajatuksiasi ja mielipiteitäsi suomen kielen opiskelusta sivuainetutkielmaani varten. Vastaukset käsittelen täysin luottamuksellisesti ja anonymisti, joten voit vastata tähän kyselyyn täysin rehellisesti. Vaikka kyselyssä kysytään nimeäsi, se ei tule näkyviin missään vaiheessa. Vastauksesi eivät vaikuta kurssin arvosanaasi. Opettajasi ei myöskään näe vastauksiasi. Sinulla on myös oikeus kieltäytyä vastaamasta kyselyyn, jos niin haluat.

Taustatietojen jälkeen sinulle esitetään väittämiä, joihin vastaat valitsemalla itsellesi sopivimman vaihtoehdon. Joidenkin väittämien jälkeen sinulta kysytään lisäkysymys. Vastaa lisäkysymyksiin lyhyesti suomeksi! Oikeita tai väriä vastauksia ei ole.

Mielipiteesi ovat minulle tärkeitä! Kiitos avustasi!

1. Nimi

2. Ikä

3. Sukupuoli

nainen

mies

muu

4. Oletko

vaihto-opiskelija

maisteriopiskelija

tohtoriopiskelija

muu, mikä?

5. Kuinka monta vuotta olet opiskellut suomea kurssilla tai itsenäisesti?

6. Millä suomen kurssilla/kursseilla olet tällä hetkellä?

Valitse vaihtoehto, joka kuvaa mielipidettäsi parhaiten.

Vastausvaihtoehdot ovat:

1 = täysin eri mieltä

2 = jonkin verran eri mieltä

3 = ei samaa eikä eri mieltä

4 = jonkin verran samaa mieltä

5 = täysin samaa mieltä

Esimerkiksi, jos olet jonkin verran samaa mieltä lauseen ”Pidän kirjojen lukemisesta” kanssa, valitset numeron 4.

7. Suomen kielen opiskelu on mukavaa.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

8. Haluan puhua suomea suomalaisten kollegoideni kanssa.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

9. Jos kuulen suomea, yritän ymmärtää sitä.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

10. Suomen opiskelu on minulle tärkeää.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

11. Miksi?

12. En pidä suomen kielen opiskelusta.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

13. Haluan suomen kurssista hyvän arvosanan.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

14. Mielestäni suomen kieli on mielenkiintoista

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran ei mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

15. Haluan oppia puhumaan suomea.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

16. Mielestäni suomen kielen opiskelu on turhaa.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

17. Miksi?

18. Odotan innolla suomen kielen oppitunteja.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

19. Haluan tutustua suomenkielisiin ihmisiin.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

20. Pidän suomen kielen opiskelusta.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

21. Haluan opiskella lisää suomea.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

22. Suomen kielestä voi olla minulle hyötyä tulevaisuudessa työelämässä.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

23. Minun ei tarvitse saada suomen kurssista hyvää arvosanaa.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

24. Minun on pakko opiskella suomea.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

25. En käytä aikaa suomen opiskeluun.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

26. Pidän suomalaisista elokuvista, kirjoista, lehdistä ja televisiosarjoista.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

27. Suomen opiskelu on vaikeaa.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

28. Miksi?

29. Suomen kielen opiskelusta on hyötyä minulle.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

30. En halua opiskella suomea enää.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

31. Minun ei ole pakko opiskella suomea.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

32. Haluan puhua suomea suomalaisten ystäväieni kanssa.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

33. Teen kurssin kotitehtävät.

- 1 täysin eri mieltä
- 2 jonkin verran eri mieltä
- 3 ei samaa eikä eri mieltä
- 4 jonkin verran samaa mieltä
- 5 täysin samaa mieltä

34. Haluan käydä pitkiä keskusteluja suomeksi.

- 1 täysin eri mieltä
- 2 jonkin verran eri mieltä
- 3 ei samaa eikä eri mieltä
- 4 jonkin verran samaa mieltä
- 5 täysin samaa mieltä

35. Yritän aina parhaani suomen kurssilla.

- 1 täysin eri mieltä
- 2 jonkin verran eri mieltä
- 3 ei samaa eikä eri mieltä
- 4 jonkin verran samaa mieltä
- 5 täysin samaa mieltä

36. Käytän mieluummin englantia kuin suomea.

- 1 täysin eri mieltä
- 2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

37. Käytän aikaa suomen opiskeluun.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

38. Suomen kielen opiskelu on helppoa.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

39. Miksi?

40. En pidä suomen kielen tunneista.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

41. Yritän käyttää suomea mahdollisimman paljon

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

42. En tee kurssin kotitehtäviä.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

43. Suomen kielestä voi olla minulle hyötyä tulevaisuudessa työn ulkopuolella.

1 täysin eri mieltä

2 jonkin verran eri mieltä

3 ei samaa eikä eri mieltä

4 jonkin verran samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

44. Mitkä ovat tavoitteesi suomen kielen opiskelussa?

Liite 2: Suomenkielinen lupalomake

Hei!

Nimeni on Evita ja opiskelen suomen kieltä sivuaineena Turun yliopistossa ja kirjoitan tällä hetkellä sivuainetutkielmaani. Tutkielmani tavoite on selvittää, millainen motivaatio suomenoppijoilla on opiskella suomea Turun yliopiston kieli- ja viestintäopintojen keskuksessa. Tästä syystä toivon, että vastaat kyselylomakkeeni kysymyksiin. Vastaaminen vie aikaa noin 20 minuuttia.

Kyselomake sisältää yhteensä 45 erilaista kysymystä, joihin voit vastata täysin rehellisesti. Vastaukset käsitellään myös **täysin luottamuksellisesti**. Nimeäsi kysytään siksi, että tarkoitus on tarkastella kyselyn vastausten ja arvosanan mahdollisia yhteyksiä. Kun olen yhdistänyt aineiston eri osat yhteen, anonymisoin kaiken niin, **että vastauksia ei voi yhdistää nimen tai muun tunnisteen perusteella yksittäisiin vastaajiin**. Kyselylomake ei ole koe – **joten oikeita tai väriä vastauksia ei ole**. Käytän saamiani tietoja ainoastaan omiin tutkimustarpeisiini, eikä opettajasi tule näkemään vastauksiasi. Vastaaminen ei myöskään vaikuta arvosanaasi.

Kiitos yhteistyöstäsi!

Evita Reinikainen / emhrei@utu.fi

Vastauksiani saa käyttää tutkimusta varten:

Kyllä

Ei

Opettaja saa luovuttaa kurssin arvosanani tutkimusta varten:

Kyllä

Ei

Allekirjoitus ja nimenselvennys: _____

Päivämäärä: _____

Liite 3: Englanninkielinen lupalomake

Hello!

My name is Evita and I am studying Finnish language as my minor at University of Turku. I am working on with my thesis at the moment and asking you to be in a research study. The purpose of my thesis is to research students' motivation to study Finnish language at the Centre for Language and Communication Studies here at University of Turku. For this reason, I hope that you fill in this questionnaire. It takes approximately 20 minutes to answer the questions. Please read this form carefully and after you have filled in the questionnaire, you can decide if you want to be in the study or not.

There are 44 different kinds of questions in this questionnaire. You can answer all the questions completely honestly. The answers will be handled in **complete confidence**. I will also collect students' grades from the course in question and link them with the questionnaire results. I do this to see, in what ways the motivational factors interact with questionnaire results. **This is why I need your name and permission to ask your grade from your teacher after the course.** In order to be able to link the grades with the questionnaire answers, the answers will be linked to the name of the subject. **After that I will anonymize all the data so that the answers cannot be linked with individual respondents. Your data will not be accessible at any phase to any outside persons.** The questionnaire is not a test – **there are no right or wrong answers**. I use the information only in his particular research and your teacher will not see your answers. To answering this questionnaire does not affect your grades in any way.

Thank you for your cooperation!

Evita Reinikainen / emhrei@utu.fi

I allow my answers to be used for this research:

Yes

No

I allow my teacher to hand over my grade for this research:

Yes

No

Signature and print name: _____

Date: _____